Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...тэмнай 1921 оной ...абрийн 21-һээ гарана | № 247 (14969) | 1978 оной октябриин 27, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ЗАЛУУШУУЛАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЛЕНИНСКЭ КОММУНИС СОЮЗДА

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союз 60 жэлэй ойн ехэ һайндэрөөр дашарамдуулан, комолшуудые, бүхы совет залуушуулые КПСС-эй Центральна Комитет халуунаар амаршална, үнэн зүрхэнэй ...р хүргэнэ.

Агууехэ Ленинэй үүсхэлээр эмхидхэгдэн байгуулагдаан комсомол Коммунис партийн хүтэлбэреэр ехэ, баатарлаг габьяата зам гаталаа. Совет хүнүүдэй бүхы үеэдэй ...нтар комсомолтой, алдарта түүхэтэйнь таһаршагүй ...та холбоотой юм. 150 миллион шахуу хүмүүд комолой эзэргэдэ жагсан, коммунис болбосоролой һурдалиг гараһан байна. Залуу ленинецүүдэй союз хадаа ...ледүүдэй ороной революционно сог зали, романтика, ...уу наһанай мүнхэ абьяас, Ленинэй заабаринн ёһоор, ...мунис ёһоор ажаһууха, ажаллаха, тэмсэхэ гэһэн ...үүд болон басагадай хүсэл эрмэлзэлые эли тодоор ...ишэлнэ.

Коммунистнуудтай, бүхы ажалшан арадтай хамта ...ждан дайнай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ комсомолшуудай баатарлигаар тулдаһан, түрүүшын табан жэлнүүдэй, дайнай хойто тээһэргээн бодхоохо үеын барилгануудай дээрэ шэн зоригтоор ажаллаһан байна. Ленинскэ комсомол хүгжэлтэй ...с социализмын общество байгуулха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулаа, совет залуушуулай эдэбхитэй зохёон байгуулхы хүсэн, дайшалхы эмхидхэлшэ болон жагсанхай. Комсомолой ажалай ба дайшалхы аша габьяануудыг Эхэ ороной дээдэ шагнал хайрануудаар тэмдэглэгдэнхэй — тэрэнэй туг дээрэ Советскэ Союзай зургаан орден яларна!

Далаад онуудай комсомолшуудыг Коммунис партийн, Совет арадай гайхамшаг ёһо заншалнуудые нангинаар сахин бэелүүлнэ, аха үеэдэй агууехэ хэрэгые нэрэтэй солотойгоор үргэлжэлүүлнэ. Залуушуул КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиндхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө шэн нэтэрүүгээр тэмсэнэ. Залуушуул Спбирийн ба Алас-Дурныи баялигуудые шэнжэлэн ашаглаха, Хара хүрьһэгүй нютагуудые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ дайшалхы ёһоор, эдээндэ таарама эршэ зоригтойгоор хабаадана, эрдэм мэргэжэлнүүдые, эрдэм болон техникын, соёлой туйлалтануудые шудална. ВЛКСМ хадаа залуу халаанда үнэн бата суртал бодол, ажалда дурлалга, һайн һайхан ёһо гурим нэбтэрүүлэн, социалис Эсэгэ ороноо хамгаалхын тула хэзээ бүхэндэ бэлэн байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь партида туһална.

Коммунизм байгуулагша залуушуулай габшагай отряд гэжэ нэрлэгдэхэ эрхэтэй байһанаа комсомол бүхы хэрэгүүдээрээ нэрэтэй солотойгоор баталан тодоруулна.

Хүсэжэн жагсаһан социализмын үедэ залуу үеэтэнэй дүрбэн тэгшээр хүмүүжэн болбосорхо эгээн аятай зохид арга боломжонууд бии болонхой. СССР-эй шэнэ Конституцин зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлээ бадаргаха үргэн ехэ арга боломжонуудые Ленинскэ комсомолдо, бүхы совет залуушуулда нээжэ үгөө.

Партийн тойрожо нягтаар жагсаһан комсомол шэнэ общество байгуулагшадай түрүүшын зэргэдэ саашадаа жагсан дабшаха, залуушуулда марксистско-ленинскэ үзэл суртал, коммунизм байгуулха эрмэлзэл, дура зориг ба бэлиг шадабари нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ гээд батаар этигэдэг байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет элирхэйлнэ.

КПСС-эй дайшалхы туһалагша, найдамтай резерв — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союз мандаха болтогой!

Манай агууехэ Эхэ ороной залуу үеэтэндэ алдар соло!

Коммунис партийн хүтэлбэреэр — коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

ХЭДЭН ҮЕЫНХИДЭЙ УУЛЗАЛГА

...КПСС-эй обкомой ехэ зал ...республикын хэдэн үеын комолшууд уулзажа, тон ...рхолтой хөөрэлдөөн боло ...үнгэрбэ. Энэ уулзалда ВЛКСМ-эй Буряадай ...комой нэгэдэхи секретарь ...С. Сахаев нээжэ, сугладаадые хани халуунаар ...ошалба.

...даань урданай коммунист, хорёод оной комсомолец И. В. Ченкиров үгэ ...ма. тэрэ үеынгөө ажал ...үүд тухай хөөрэхэ зуураа, коммунизм байгуулжа байгаа мүнөө үеын залуушуулые бүри ехэ амжалтануудые туйлахыень уряалаа.

— Партийн, комсомолой хүндэтэ ветерануд! Таниие республикынгаа залуу хүдэлмэришэдэй зүгһөө амаршалнаб. Бидэ, залуу хүдэлмэришэд, танай ажал хөрэгүүдээр хододоо омогорохожо ябадагбди. Танай наһан — комсомолоймнай бүхы түүхэ бшуу. Мүнөө мандажа байһан жаргалта һайхан байдалнай танай гарнуудаар байгуулагдаа ха юм. Харин ерээдүйн ажабайдал маннаа дулдыдаха. Тиимэһээ бидэ, мүнөө үе сагай залуушуул, бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаха ёһотойбди. — гэжэ Ажалай Улаан Тугай орденто Улаан-Удын авиазаводой комсомол-залуушуулай бригадые даагша **Иван Перевозников** хэлэбэ.

Уулзалгада хабаадагшадые дүшөөд оной комсомолец, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. С. Семёнов**, ВЛКСМ-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо **А. П. Балан** гэгшэд амаршалаа.

Энэ уулзалгада КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** хабаадажа, үгэ хэлээ.

Уулзалгын һүүлээр эндэ сугларһан хэдэн үеын комсомолшууд бултадаа Соведүүдэй талмай дээрэхи багша Ленинэй памятниг үнгын сэсэгүүдые табижа ёһолбо.

М. САНДАНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ленинскэ комсомолой ветерануд, мүнөө үеын ВЛКСМ-эй гэшүүд республикын нисгэл хото Улаан-Удын Соведүүдэй талмай дээрэ бодхоогдоһон Владимир Ильич Ленинэй памятниг амиды сэсэгүүдые табижа байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

РСФСР-эй Министрнүүдэй ...ведэй заседани октябрийн ...-да болжо, РСФСР-эй ...78 оной юһэн һарын турда РСФСР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтэй гүрэнэй түсэбэй, РСФСР-...й гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүдые зүбшэн ...лсэһэн байна.

КПСС-эй XXV съездын, ...ПСС-эй ЦК-гай де...абрийн (1977 он) ба ...лийн (1978 он) Пленумуудэй шиидхэбэринүүдые ...алтатайгаар бэелүүлгын, ...ПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...үүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд соохи ...заабаринууд болон дудалнуудые дүүргэлгын, ...ССР-эй шэнэ Конституцин түрүүшын жэлэй ойе, ...ын түлөө үргэнөөр дэлгэн социалис мүрысөөнэй үедэ РСФСР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ шэнэ шухала амжалтануд туйлагдаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Продукци худалдаха талаар юһэн һарын түсэб дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, республикын газар дээрэхи промышленна үйлэдбэриин ургалта, 1978 оной түсэбэй ёһоор 4,5 процентын орондо, 4,6 процентдэ хүрэһэн байна. Промышленностьда ажалай бүтээсэ 3,7 процентээр ургаа.

РСФСР-эй худөө ажахын ажалшад энэ жэлдэ ороохого ургамалнуудай һайн ургаса хуряажа абаба. Мал ажалай гол зүйлэй продуктнуудые үйлэдбэрилгэ нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө дээшэлээ.

Социалис программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Эд бараанай эрьесэ — 3,8 процентээр, хүн зоной ажаһуудал хангалгын хэмжээн 7,9 процентээр дээшэлбэ. Гүрэнэй капитальна һомололгонуудай ашаар дүн хамта 23,4 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, социальна ба соёлой-ажаһуудалай хангалгын олон тоото барилгануудаг ашаглалгада оруулагдаһан байна.

1978 оной юһэн һара соо РСФСР-эй гүрэнэй бюджет олзо оршын талаар дүүргэгдээ. Бүхы автономито республикануудай гүрэнэй бюджедүүд, хизаарнуудай, областьнуудай, Москва болон Ленинград хотонуудай бюджедүүд олзо оршын талаар түсэбүүдээ мүн лэ дүүргэжэ шадаа.

Гэхэтэй хамта. Россин Федерацийн түсэб болон бюджет дүүргэлгэдэ дутуу дунданууд дайралдана гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

1978 оной юһэн һарын түсэб ба бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүдые шэнжэлхыень, продукци үйлэдбэрилжэ, худалдаанда гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гол фоннуудые ашаглалгада оруулха ба бусад зүйлнүүдээр даабаринуудые дүүргэлгэдэ ушаржа байһан гээгдэлые байгша оной үлэһэн саг соо хүсэлдүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлхыень РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, РСФСР-эй министерствэнүүдэй ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, хизаарнууд болон областьнуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдые. Москва болон Ленинградай городской гүйсэдхэхэ комитедүүдые уялгалаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

БАЙГАЛАЙ ДЭРГЭДЭ УУЛЗАХЫН УРДАХАНА

...Байгал-Амарай түмэр зам ...баруун участогай ...ашад Эрхүүгэй область ...газар дээрэхи булад ...ын һүүлшын звенонуудые ...табижа байна. Эндэхи ...рельснууд Байгалай ...е «алхан гараад». Бу...й газар дээрэхи түрүү... — Дабаан разъездэ ...ээ ерээ. 291 километр ...харгын лини түсэбөөр ...лагдаһанһаа 14 һараар ...табигдаба. Дабаанай ...барилгашад ВЛКСМ-эй жэлэй ойн урда тээ...Ленэ мүрэнэй эрьеһээ ...худэлмэришэ поезуттахань.

— Энэ амжалта бэлэхэнээр туйлагдаагүй. ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ бүхэсоюзна комсомольско габшагай отрядай түрүүшын гэшүүдэй Ленэ мүрэн шадархи бүтүү тайгада бууһан сагһаа хойшо үнгэрһэн 4.5 жэлэй турша соо БАМ-ай линиин табигдаха газарта 30 гаран миллион кубометр шорой малтагдан гаргагдаһан, 99 хүүргэ баригдаһан, 320 километр зам татагдаһан байна. Модо отологшод, барилгашад, механизаторнууд хэсүү шулуун байсануудые, нэлэнхы намаг налхи, мүнхэ сэбдэг газарые дабажа гараа. Ния, Кунерма болон тайгын бусад гол мүрэнүүдэй һабые хэдэн метрээр сэхэлхэ ушартай бологдоо.

Байгалай шэлые дабаха һүүлшын үдэрнүүдэй добтолго барилгашэдта илангаяа бэрхэтэй байгаа.

Баруун БАМ хадаа Буряадай АССР-эй газар дээрэ малтагдаха Байгалай тоннелиин, ба замай бүхы участогай барилгашадта ашаанууд ые асарха найдамтай, хямда сэнтэй зам нээхэ, Байгал шадарай үйлэдбэрилгын хүсэ хүгжөөлгэдэ эли бодо түлхисэ болохо.

Усть-Кут (Эрхүүгэй область) — Северобайкальск (Буряадай АССР).

М. СОВЕНКО,
ТАСС-ай корр.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ ГАМБУРГДА

ГАМБУРГ, октябриин 25. (ТАСС). Германийн Компартийн Мангеймскэ съездэ хабаадаһан, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. Б. Зимянин түрүүтэй КПСС-эй делегаци мүнөөдэр Гамбург ерээ. Немец, уласхоорондын худэлмэришэнэй худэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшын удаан саг соо байһан Эппендорф гэжэ худэлмэришэнэй рай...до оршодог Э. Тельманэй музейдэ ерэжэ хараба.

Музейн байшан дотор табигдаһан Э. Тельманэй бюстын дэргэдэ сэсэгүүдые табяа.

ШЭНЭ АЛЬБОМ

«Леонид Ильич Брежнев. Амгалан байдалай түлөө, коммунизмын түлөө дүлэтэ тэмсэлшэ» гэһэн альбомые «Плакат» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай хэблэл олон хэһэгээр барлан гаргаба. РСФСР-эй габьяата уран зураача Б. Лебедевэй зураһан 24 хуу даһатай гоё һайхан зурагууд тэрээн дотор бии. Зурагууд, тэдээндэ зорюулагдаһан текстнүүд худэлмэришэн-металлургһаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ хүрэтэрхи замаар ябажа ерэһэн, Коммунис партийн, Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис болон худэлмэришэнэй худэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшын ажаябадал, ажал ябуулга тухай хөөрэнэ.

Парижда хөөрэлдөөнүүд эхилээ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр Франциде ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. де Гиренготэй октябриин 25-да хөөрэлдэжэ эхилээ.

Совет-француз харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгын, хоёр талые һонирхуулдаг дэлхэйн политикын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудаар, илангаяа уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха политикые гүнэзгырүүлхэ шухала байһан туша һанал бодолнуудаа мэдэлсэбэ.

Хөөрэлдөөн тодорхой, бүтэмжэтэй оршон байдалда үнгэрнэ.

„ПРОГРЕСС-4" АМЯАРАА НИИДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Транспортна онгосын ашаае буулгаха, станциин баагуудта түлишэ нэмэхэ, хамтын ниидэлгын (тэрэ тоодо ашаанай онгосын двигателиин түһаламжаар замбуулинай комплексын замай зүг шэглэлые шалгаха худэлмэри гэхэ мэтэ) дүүргэгдэнэй һүүлээр, октябриин 24-дэ «Прогресс-4» онгосо замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-6»—«Союз-31» гэжэ замбуулинай комплексһоо тусгаарлагдаһан байгаа. Космонавтнууд Владимир Коваленок, Александр Иванченков өөрын тусгаар замаар ниидэжэ, транспортна онгосын амяарлалга ба холодолгые адаглан хинаһан байна.

„ИНТЕРКОСМОС-18" ЗАМБУУЛИНДА

Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлхэ ба хэрэглэхын тула социалис оронуудай харилсаа холбоо бэелүүлхэ программатай зохилдуулан, дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Интеркосмос-18» гэжэ хэмэл одон 1978 оной октябриин 24-дэ Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

Дэлхэйн суранзата зайн ба ионосферын харилсаае үргэлжэ дээрэнь шэнжэлхэ зорилгоор «Интеркосмос-18» гэжэ хэмэл одон табигдаа.

Республикын ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

Промышленностийн, барилгын, транспортын, хэлхээ холбооной, худалдаа наймаанай ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай коллективуудэй хоорондын социалис мүрысөөнэй 1978 оной гурбадахи кварталай дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обком эдэ коллективүүдые түрүү һуурида гараһанда тооложо, дамжуулгын Улаан туг үнэмшэлгэтэйгөөр барюулха гэжэ тогтообо.

СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ «Теплоприбор» завод. Продукци худалдаха түсэбөө 100,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 100 процент, олзо доход оруулха түсэбөө 101,9 процент дүүргээ.

Буряадай геологическа управлениин геофизическэ экспедици. Геологическа даабарияа һайн шанартайгаар дүүргэжэ, ажалай бүтээсые үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 5,8 процентээр дээшэлүүлээ.

«Татарский ключ» карьерэй управлени. Продукци худалдаха түсэбөө 113,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба олзо доход оруулха түсэбөө 105,6 процент дүүргээ.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй Итанциин лесхозхоз. Продукци худалдаха түсэбөө 101,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 103 процент, модо эөөхэ түсэбөө 101,5 процент, комплексно ашаглалгын түсэбые 105,3 процент дүүргээ.

Улаан-Удын шэлэй завод. Продукци худалдаха түсэбөө 100,8 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 101,4 процент болон олзо доход оруулха түсэбөө 101,7 процент дүүргээ.

Каменскын хилээмэнэй завод. Продукци худалдаха түсэбөө 119,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 109,9 процент болон олзо доход оруулха түсэбөө 119,4 процент дүүргээ.

Улаан-Удын нарин сэмбын комбинат. Продукци худалдаха түсэбөө 101,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 100,7 процент, олзо доход оруулха түсэбөө 111 процент дүүргээ.

Улаан-Удын станци. Вагонуудые ашаалха ба ябуулха түсэбүүдые тус тустань 105,3—100,1 процент, ашаглалгын гаргашые түсэбһөө үлүүгээр доошолуулхатай хамта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101,1 процент дүүргээ.

Хэлхээ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управленийн автобаза. Почто зөөлгын түсэбые 105,5 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 100,6 процент дүүргэжэ, тоһодолго-түлишын зүйлнүүдые 0,5 процентээр алмаа.

Зэдын районой хэлхээ холбооной узел. Олзо доход оруулха түсэбөө 101,2 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 100,4 процент дүүргэжэ, хэлхээ холбооной түхеэрэлгэнүүдэй худэлмэриин шанарые дээшэлүүлээ.

«Юбилейный» универмаг. Эд бараанай эрьесын түсэб 103 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбые 104,5 процент дүүргээ.

«Бурятпромстрой» нэгэдэлэй Барилгые оньһожоруулгын 1-дэхи управлени. Барилга-хабсаралгын худэлмэриин түсэб 110,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102 процент дүүргээ.

«Востоксибэлектромонтаж» трестын хабсаралгын управлени. Барилгын объектнүүдые дүүргэжэ ашаглалгада тушааха түсэб 107,8 процент, барилга-хабсаралгын худэлмэриин түсэб 103,2 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 100,5 процент болон олзо доход оруулха түсэб 104,6 процент дүүргээ.

«БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин 12-дохи тоннельнэ отряд. Барилга-хабсаралгын худэлмэриин түсэб 100,2 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 106,9 процент дүүргэхэдээ, барилга-хабсаралгын худэлмэриин өөрынь үнэ сэн доошолуулаа.

«Гипронефтестрой» институтай филиал. Проектнэ худэлмэриин түсэбые 100,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102 процент бэелүүлжэ, захигдаһан проектнүүдые болзор соонь, болзорһоонь урид бүтээжэ үгэнэ.

Гутап оёдог «Труд» нэгэдэл. Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэб 109,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 108 процент, мүн олзо доход оруулха түсэбөө 100,8 процент дүүргээ.

Хэжэнгын ой модоной оньһожоруулагдамал ажахы. Продукци худалдаха түсэб 110,2 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 100 процент болон олзо доход оруулха түсэбөө 100,8 процент дүүргээ.

Республикын ажахын тоосоото «Сельхозкомплект» база. Эд бараа наймаалха түсэб 101,3 процент, түхеэрэлгэнүүдые эмхидхэн хабсаргаха түсэб 124,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 103,6 процент дээшэлүүлжэ, гарза гаргашаяа 30,6 процентээр доошолуулаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

М. Н. ЕРБАНОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ БУРЯАДАЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТЕХНИКУМЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын худөө ажахыда мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулһанайнь түлөө **М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ Буряадай худөө ажахын техникумые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ хото, Соведүүдэй байшан.
1978 оной октябриин 20.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Ц. А. ЖИМБИЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Уран зохёолдо удаан саг соо аша үрэтэйгөөр худэлмэрилһэнэйнь, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн нүхэр **Жимбиев** Цыден-Жап Арсалановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ хото, Соведүүдэй байшан.
1978 оной октябриин 24.

КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шийдхэдэринүүдые биелүүлхын төлөө

АРГА БОЛОМЖОДОО ТҮШЭГЛЭН...

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар асари ехэ түсэб хараалhан партиин ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумhээ хойшо үнгэрhэн энэ арбан гурбан жэлэй туршада манай колхозой ажабайдал айхабтар ехээр хубилаа гэжэ сэхэ тэмдэглэлтэй. Тэрэ үедэ алишье талаараа нилээд hулахан байhан ажахымнай мүнөө горитойхоноор хүгжэжэ, район дотороо эгээл томо ажахынуудай нэгэн болонхой юм. Колхозоймнай экономикоёо бэхижүүлгэдэ нэн түрүүлэн парти, правительствамнай сэгнэшэгүй туhаламжа үзүүлээ. Энэнь арадайнгаа ажахын гол hалбаринуудай нэгэн болохо хүдөө ажахыда онсо анхаралаа хандуулдаг, хандуулhааршье байhанайнь үшөө нэгэ гэршэ гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй шийдхэбринүүдэй бэелүүлэгдэжэ захалхада, ажахы бүхэн хүсэтэ оньhон машина, техникээр, минеральна үтэгжүүлгээр болон бусад шухала хэрэгтэй эд хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд ханагдажа, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ, продукци ехээр үйлэдбэрилжэ гаргаха талаар горитой амжалтануудые туйлажа эхилээ юм. Энээние юугээр элишэлэлтэйб гэхэдэ, үнгэрhэн энэ хугасаа соо ажахымнай үйлэдбэриин гол фонднууд хоёр дахин нэмэжэ, машинно-тракторна паркмнай шэнэ тухэлэй техникээр хүсэд ханагдаа.

Илангаяа hүүлэй табан жэлэй туршада ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Жэшээлбэл, бидэ энэ ve соо мяха, hү, нооhо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абажа, гүрэндэ худалдалгаяа нилээд дээшэлүүлжэ шадаабди.

Мүнөө хэhэн ажалайнгаа дүнгүүдые зэргэсүүлэн харахадамнай, байгуулагдаhан үйлэдбэриимнай бааза үшөө hанаhанда хүрэмөөр, аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Партиин ЦК-гай июлиин (1978 он) Пленум дээрэ дэлгэрэнгы элидхэл хэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежнев хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадаа бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай онсолон зааhан байна. Тэрэниие дүүргэлтэ болгожо, бидэ ойрын жэлнүүдтэ ороohото ургамалнуудай, хартаабха болон үбэ ногооной ургаса эрид дээшэлүүлжэ, адууhа малайнгаа ашаг шэмые горитойгоор нэмээхэ болонобди.

Арбадахи табан жэлэй эсэс болотор гүрэндэ тушаагдаха малай тус бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 400—440 килограммда хүргэжэ, үнеэн бүхэнhөө жэлдээ 3000 килограмм hү hааха зорилго урдамнай табигдана. Теэд манай ажахы энэ хугасаа соо малайнгаа ашаг шэмые энэ хэмжээндэ хүргэхөөр дээшэлүүлжэ шадаха гү гэжэ асуубалтнай, арайл ядалдаха гээд хэлэхэ байнаб. Тодорхойлбол, ниитымнай адууhа мал тэжээлээр хүсэд ханагданагүй. Тиихэдэ колхозоймнай гүүртэ, фермэнүүдтэ ашаг шэмээр, бага үүлтэрэй мал үшөөл бии байhаар. Гадна манай фермэнүүд оньhожоруулхын аргагүй жэжэ, эндэ, тэндэ байрлашанхай юм. Эдэ бүхы дутагдалнуудhаа уламжалан, адууhа мал үсхэбрилхэ hалбарияа промышленна үндэhэ hуури дээрэ гаргахын аргагүй болоод байнабди.

Hүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствамнай hалбаринуудаа томодхожо, тусхай мэргэжүүлхэ, ажахы хоорондын хамжаа байгуулха тушаа онсо анхарал хандуулжа, шанга эрилтэ табидаг болоо гээшэ. Энэ яhала hайн, хүдөө ажахы хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туhаламжа үзүүлхэ арга нүхэсэл мүн.

Ажахынууд хамтын хүсөөр томо комплекснуудые байгуулбал, эрхим үүлтэрэй ашаг шэмэ ехэтэй мал олошоруулжа, өөhэдыгөө хангахаhаа гадна, мяха, hү, нооhо элбэг ехээр үйлэдбэрилжэ абаха дүүрэн аргатай болохо ёhотой юм. Мүнөө хараад үзэхэдэ, ажахы хоорондын хамжаанние эмхидхэхэдэ, алишье талаараа олзотой байна гээшэ.

Мүнөө районоймнай ажахы хоорондын гахайн комплекс байгуулагданхай, хоёрдохи жэлээ худэлнэ. Энэ комплекс жэлдээ 25 мянган центнер гахайн мяха үйлэдбэрилхэ түсэбтэй юм. Мүнөө энэ томо «фабрика» проектынгээ хүсэндэ хүргэгдөөгүйшье hаа, гахайн тарган мяха ехээр тушаана. Эндэ түлжүүлэгдэhэн гахайнууд колхоз, совхозуудайхида орходоо шэгнүүрээрээ нилээд ехэ. Тиихэдэ гаргашаньшье ажахынуудайхиhаа hураггүй бага байха юм.

Энэ томо комплексын ашаглалгада тушаагдахаhаа хойшо районой колхоз, совхозууд нилээд олзотой болоhон байха. Нэгэдэхеэр, ажахыдань үйлэдбэриин талмай сүлөөржэ, тэжээл алмагдажа, хүдэлмэришэдөөр олошорообди. Хоёрдохёор, поршоонхо олоор абажа түлжүүлээд, тэрэл комплексдо таhалгаряагүй тушааха аргатай бологдоо. Иигээд ерэхэдээ ажахынуудай абажа түлжүүлhэн поршоонхо тус комплексдо тушаагдажа, ехэ болгогдоод мяханай комбинадта сэхэ ябуулагдана бшуу.

Эндэ нэгэл дутагдал бии. Юуб гэбэл, поршоонхо түлжүүлжэ дурсагдагша комплексдо тушаадаг ажахынууд hайн үүлтэрэй гахайгүй юм. Тиимэhээ колхоз, совхоз бүхэн өөhэдынгөө арга боломжоор ондоо тээhээ үүлтэртэ эмэ гахай гү, али азарга худалдажа абаад үсхэбэрилнэ. Саашадаа энэ аргаhаа арсажа, район дотороо үүлтэртэ гахайн фермэтэй болоhомнай hураггүй дээрэ байха hэн гэжэ hанагдана. Ушарынь хадаа, өөhэдтөө иимэ гахай ондоо тээhээ худалдажа абахада, жэшээлэшэгүй үнэтэй байхаhаа гадна, бусад ажахынуудта худалдахаар олошоруулагданагүй. Богонёор хэлэхэдэ, гахайн үүлтэр hайжаруулха худэлмэри иимээр ябуулhанай огто хэрэггүй ха гэжэ hанананаб.

Саашань hү hаали дээшэлүүлхэ тушаа хэлэхэ болоо hаа, бидэ мүнөө үсхэбэрилжэ байhан үнеэдhээ иимэ ехэ hү абажа бирахагүйбди. Эндэ баhал үүлтэр hайжаруулха худэлмэри ябуулха хэрэгтэй. Тиихэдээ район соогоо hайн үүлтэрэй эмэ хашараг, гунжануудые үсхэбэрилжэ, ажахынуудые хангаха фермэ байгуулха саг тулаа.

Энэ зорилго бэелүүлхэ гээшэ хүшэршье, харюусалгатайшье юм. Тиимэhээ энээниень хараада абажа, малай үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ бултадаа онсо анхарал хандуулха зэргэтэйбди.

Үүсэлэгдэхэ малай шэгнүүр дээшэлүүлхэ зорилгоор, нэгэн гэбэл, ажахы хоорондын комплекс бариха, үгы гэбэл мал шахан таргалуулха тусхай оньhожоруулагдамал байрануудые заабол эмхидхэхэ хэрэгтэй. Мүнөө бидэ зунай бэлшээриhээ ерэhэн малаа hарын туршада шахаа болоод лэ түргэн гүрэндэ худалдахые оролдонобди. Иимэ ушарта мал шэгнүүрээ нэмээхэhээ байха, турадагшье байна.

Ерэхэ жэлэй эхинhээ hү, мяханай үнэ сэн нэмэжэ, ажахынуудай экономикоёо бэхижүүлхэдэ зохид арга нүхэсэл бии болохонь гээшэ. Нэн түрүүлэн партиин табиhан зорилго сүм бэелүүлэн, үйлэдбэриингөө ашаг үрэ, продукциин шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёhотой юм.

В. ЦЫДЕНДАМБАЕВ.
Хяагтын районой «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

ЗАЛУУ НАhАНАЙ ЗАЛИ БАДАРУУЛАН

Мүнөө БАМ-ай Эрхүүгэй, Буряадай участогуудай булта худэлмэришэд бүхы hанал бодолоо Дабаан дээрэ хэгдэжэ байгаа асари ехэ ажал худэлмэридэ хандуулна. Иишэ эгээл бэрхэ, дүршэл шадабаритай худэлмэришэдые, инженернүүдые, технигүүдые эльгээнхэй. Буряадай хойто нютагуудай газар дээрэ түрүүшын рельснүүд табигдана.

Эрхүүгэй талаhаа Социалис Ажалай Герой Виктор Лакомовай бригадын гэшүүд түмэр зам табина. Буряадай газар дээрэ түрүүшын рельснүүдые барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын худэлмэришэд Д. И. Розумяк, Г. Н. Иванюкевич гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд табижа захалба. Эрхүүгэй, Буряадай хилэ дээрэ эдэ бригаданууд уулзалдаха юм. Октябриин 28-да Байгалай тоннелиин зүүн порталда түрүүшын поезд ерэхэнь. Энэ тон ехэ, гүн гүнзэгы удха шанартай хэрэг.

Мүнөө Байгалай хадануудай хоорондо эршэтэ ажал замханагүй. Үдэр бүри гайхамшаг ехэ худэлмэри хэгдэнэ. Худэлмэришэд байгаалиин али олон бэрхэшээлнүүдые тэсэмгэйгээр дабажа, үдэр бүриингөө даабари дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Октябриин 16-най үдэр hэн. Северобайкальскда наратай дулаан. Гэбэшье Дабаанай дүтэ болохо бүри шобогор хадануудай ороидо саhан үзэгдэжэ захалха юм. Гоуджекит хүрэхэдэ саhан орожо байба. Эндэhээ Дабаан хүрэтэр 6—7 километр.

— Барилгашадта hаад тодхор үзүүлжэ байна. Гурбадүрбэн үдэр хүлеэхээ яагаа гээшэб? Ай халаг! Худэлмэри hаатажал байна ёhотой. Хойто зүгэй байгаали иимэл ха юм даа, — гэжэ байгаад «Нижнеангарсктрансстрой» трестын начальнигай орлогшо Г. Н. Загородний hанааанда абтаhан янзатай хэлэхэ юм.

Хэдышье саhанай орожо, hалхинай үлеэгээшье hаань, Демьян Розумягай бригадын гэшүүд шпалануудые табижа, рельснүүдые бүхэлнэ Демьян Розумяк худэлмэришэдэйнгөө хэhэн ажалыень тусгаар приборoор ехэл анхаралтайгаар шалгана, зүбшэл заабаришье үгэнэ.

— Байгалай шэлэнүүдые тойруулан, 16,5 километр түмэр харгы бариха ёhотойбди. 12 километртэ түмэр зам табигдаба. Үшөө дүрбэн километрhээ үлүүтэйхэн эгээл хүндэ участогуудынь үлөөд байна. Худэлмэришэд эдэ бүхы ажалаа болзорhоонь урид дүүргэхын тула яhалал оролдоно. Үгэдөө хүрэхэшье байха, — гэжэ Д. И. Розумяк эрид шинидэнгээр мэдүүлжэ байгаа hэн. Худэлмэришэд хүсэ шадалдаа найдаhан хадаа иигэжэ хэлэнэ бшуу даа.

Түмэр замай барилга Усть-Кутhаа 281-дэхи километртэ хүрөөд байна. Эндэhээ Байгалай тоннелиин зүүн портал хүрэтэр хоёр километрhээ үлүүтэйхэн зай үлэнэ, «ЗамБАМстроймеханизация» трестын 142-дохи нүүдэл колоннын 1-дэхи участогай худэлмэришэд 281-дэхи километрhээ 282-дохи километр хүрэтэр түмэр замай полотно бэлдэжэ дүүргээд, октябриин 16-да зүүн портал зөөжэ ерэhэн. Эндэ мүн лэ түмэр замай полотно дээрэ хайр адхажа, түрүүшын поезд угтахаар бэлэдхэлэй худэлмэри хэнэ. Энэ коллектив Усть-Кутhаа наша Звёздный, Небель, Улькан, Ния станцинууд шадар түмэр замай полотно барижа, баян дүршэлтэй болоhон. Эдэнэр хоёр hарын туршада нилээд ехэ ажал хээ. Хабсагай шулуун хадануудай хормой малтан, метр метрээр түмэр замай полотно бэлдээ. Нүүдэл 142-дохи колоннын худэлмэришэд, эгээл хүндэ участогта полотно бэлэдхээ. Энэ ажалыень Демьян Розумягай бригадын коллектив даажа абаба.

— Август hарын 10-да нишэ ерэжэ, 281—282-дохи километрэй участок даажа абаа hэмди. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ эгээл хүндэ участок байгаа. Юуб гэхэдэ, дээгүүр түмэр зам гараха байгаа. Хадын хормой малтажа, полотноень бэлэдхээбди. Участогаймнай худэлмэришэд хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа, энэ участогаа саг болзортонь дүүргэбэ, — гэжэ прораб А. М. Харченко худэлмэришэдөө магтана.

Дабаан дээрэ нилээд олон худэлмэришэд ажаллана. Алишье участогта ерэхэдэ хүн бүхэнэй урагшаа эрмэлзэhэн hанал бодолтойгоор барилга хэжэ байхань харагдана.

Хүүргэ баридаг 44-дэхи отрядай коллектив хадын тэршээ дошхон Кунерма горхон дээгүүр хүүргэ барижа байна. Аяар дээрэ хүүргын пролёдуудые тодхожо. шпалануудые табина. А. В. Степанов, Н. И. Кочкин, М. Е. Тарасенко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд богонихон болзор соо энэ хүүрг[illegible] хообо.

— Улаан-Үдын [illegible] нүүдэй түмэр хэрэг[illegible] дэй заводой коллектив [illegible] шанартай детальнуудые [illegible] болзортонь эльгээгээ. [illegible] гэжэ барилгамнай [illegible] гүй ябана, — гэжэ бр[illegible] шад мэдүүлжэ байгаа б[illegible]

Саhан орожол байна. [illegible] то зүгhөө хорон хүч[illegible] шобто үлеэнэ. Гэбэшье [illegible] дэхи отрядай электр[illegible] нууршад аяар гушан [illegible] рэй үндэртэ шэрээдэй[illegible] саруулан, хүүргын түмэ[illegible] рэгсэлнүүдые бэе бэ[illegible] холбон гагнажа байна. [illegible] нерма горхон уур су[illegible] гаар харьялан бурьялаа[illegible] дана. Худэлмэришэд [illegible] лиин али олон бэрхэ[illegible] нүүдые дабан, энэ гор[illegible] хоёр эрьеые холбон [illegible] табина ха юм. Энэ [illegible] дээгүүр ойрын үдэрнүүд[illegible] рүүшын поезд гараха. [illegible] эрхим шанартайгаар саг [illegible] зортоо баригдаха ёhотой.

— Худэлмэришэднай [illegible] лал оролдоно. Үдэр бүр[illegible] гөө даабари 45—50 [illegible] центээр үлүүлэн дүү[illegible] Хараалагдаhан болоо[illegible] энэ барилгаяа дүүргэхэ[illegible] хабди, — гэжэ бри[illegible] Александр Степанов хэ[illegible] Энэ залуу хүн. Воронеж[illegible] тоhоо БАМ-ай бари[illegible] ерээ. Эрхүүгэй участок[illegible] рэ олон хүүргэнүүдые т[illegible] сажа, яhала дүршэлтэй [illegible] лоhон мэргэжэлтэн.

К. ЖАМЬЯНОВ.

МОЛДАВИИН ССР. Бендеры хотын «Молдавкабель» заводой түрүү худэлмэришэн Будиштян үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада 8 жэлэй даабарн дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хамта худэлдэг нүхэдынь нүхэр Е. В. Будиштянние амжалтаарнь амаршалжа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

МАЛАЙ АШАГ ШЭМЭ ҮҮЛТЭРhЭЭ ЭХИТЭЙ

(Республикын VI выставкэ-аукцион дээрэhээ)

Үглөөнэй 10 час болоодуй байхада, хүн зон Тэлимбэ тосхоной баруун хойто захаруу совхозой автобусоор, хүнгэн автомашинаар, ябгааршье субажа эхилээ. Ужам зохидоор бариглажа, сагааналр будагдаhан хорёсоо хэдэн зэргэ татан уягдаhан үхэрнүүд жэрылдэн харагдана. Мүн амяарлагдаhан багахан таhалга-хорёонууд соо үнеэд тугалнуудтайгаа хаалгатай байна. Энэмнай мяхалиг үүлтэртэ мал харуулхаар түхеэрэгдэhэн выставкэ гээшэ.

Республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо **Г. П. Тюменцев** торгон лентэ хэшалжа, выставкые нээбэ. Выставкэдэ хүршэ Шэтын областhоо, Тувын АССР-hээ ерэhэн айлшад, Захааминай, Баунтын, Хориин районуудай түлөөлэгшэд, Яруунын бүхы ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоовет-мэргэжэлтэд бии. Эдэ районуудта мяхалиг үүлтэрэй гүүртэнүүдые даадаг жиирэй малшадшье тус выставкэ харахаяа ерэhэниинь hайшаалтай. Тэдэнэр гол түлэб Яруунаhаа абаашагдаhан үүлтэртэ мал харуулжа, өөhэдынгөө нютагуудта үдхэжэ байhан хүнүүд ха юм.

Сугларагшадта эгээн түрүүлэн герефорд үүлтэрэй үхэрнүүд харуулагдаба. «Яруунын совхозой үүлтэртэ малай фермэ» гэжэ бэшэгдэhэн хабтагай тушаа уяатай байhан үхэрнүүд үнгэ зүhөөрөө герефордын үүлтэрэй гэжэ эли танигдахаар. Яруунын совхозой ахамад зоотехник **Б. Д. Бардуев** мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгөөр ажахынгаа туйлажа байhан дүнгүүд тухай хөөрэжэ, выставкэдэ асарагдаhан үхэр бүхэнэй үүлтэрэй шанар шэнжэ тухай сугларагшадта тайлбарилжа үгэнэ. Симменталтай холигдоhон нютагай үнеэдые герефорд үүлтэрэй бүхын үрөөр үрэжүүлжэ, хэдэн олон жэл удаагуур селекционно хүдэлмэри хэhэнэй ашаар hайн шанар шэнжэтэй мяхалиг үүлтэрэй hүрэгүүд совхоздо олошоронхой. Тиигэжэ герефорд үүлтэрэй тугал эхэhээ hалгаагдатараа 170—180 килограмм, харин хашарагууд 340 — 350 килограммтай болоно бшуу. Эдэ мэтэ баримтануудаар выставкэдэ ерэгшэд hонирхоно.

Жэрылдэн уяатай байhан тарган шамбай герефорд үхэрнүүдые хараhанай удаа хүнүүд саада захадахи хорёотаhалгануудта ойртон ошобод. Таhалга бүхэндэ тугалтай хүригшэ үнеэд, иимэл зүhэтэй эмэ хашарагууд, шүрэгэр эбэртэй буханууд байна. Иисэнгын совхоздо үсхэбэрилэгдэжэ байhан хальмаг үүлтэрэй мал болоно. Совхозой ахамад зоотехник **П. Г. Надмитов** иимэ үүлтэрэй малай экономическа талааараа ямар аша үрэтэй байhан тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүд шэрүүн уларилда тэсэмгэй тула үбэлжэлгые ядаралгүйгөөр дабадаг, хагдатай хүдөө газарнуудта, hолоомотой полинуудта hайнаар бэлшэдэг, тиигээд зундаа тон түргөөр түлжэдэг, таргалдаг байhанаараа шалгарна. Иимэл тобир байhанайнгаа шанар шэнжээр бүруунуудынь 9—10 hаратайдаа 220—240 килограмм татана. Эдэ үхэрнүүдые олошоруулха талаар Иисэнгын совхоз нилээд амжалта туйлаа. 1965 онhоо хойшо жэл бүри шахуу тус совхоз хальмаг үүлтэрэй мал бусад ажахынуудта худалдадаг болонхой. Гансахан энэ намартаа 110 эмэ хашараг худалдаа. Илангаяа Захааминай районой Санагын совхоз хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдые амжалтатайгаар үсхэбэрилжэ, суутай болжо эхилэнхэй. Баунтын районой Джилиндын совхоз иимэ мал олоор худалдан абажа, саашадаа улам олошоруулагдаха өөhэдын hүрэгүүдтэй болоо.

Hүүлээрнь выставкэдэ ерэгшэд үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг суутай «Комсомольский» совхозой туйлатануудтай танилсаба. Hая болотор тус совхозой директор байhан **Н. Н. Найданов** — мүнөө КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь — Тэлимбэдэ казахай сагаан толгойто үүлтэрэй үхэрнүүдые үсхэбэрилхэ, шанар шэнжыень улам hайжаруулха талаар хэгдэжэ байhан селекционно хүдэлмэри тухай тогтон хэлээ. Анха түрүүн 1962 ондо Волгоградай областиин «Красный Октябрь» совхозhоо 13 буха иишэ асарагдаа hэн. Хоёр жэл үнгэрөөд байхада тус областиин «Революционный путь» совхозhоо 37 эмэ хашараг, 11 буха асарагдажа, казахай сэбэр үүлтэрэй үхэр мал үсхэбэрилхэ хүдэлмэри түсэбэй ёhоор ябуулагдажа эхилhэн байха юм. Тэрэ гэhээр энэ совхозой малшад мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро ехэхэн амжалта туйлаа. Түрүүшээр казахай сагаан толгойто бухануудаар симментал hалбартай нютагай үнеэд үрэжүүлэгдэжэ, шэрүүн уларилда дадамгай, тобир шамбай мал бии болгогдожо эхилhэн юм. Үүлтэр hайжаруулха энэ хүдэлмэри саашадаа улам hайжаруулагдажа, hүүлэй hүүлдэ казахай үүлтэрые hажааhан, бээр томо, мяхалиг үхэрнүүд бии болгогдоhон юм. Мүнөө совхозой мяхалиг үүлтэрэй hүрэгүүд соо элитнэ болон нэгэдэхи классай мал улам олошорно. Хэрбээ 1967 ондо тус ажахы 3600 гаран симментал холисотой эбэртэ бодо малтай, харин казахай үүлтэрэй үхэрнүүдынь ороидоо 500-да хүрөөд байгаа.

Мүнөө үедэ 5800 үхэрэй 60 гаран процентнь казахай сагаан толгойто үүлтэрэй болонхой. Тиин тус совхоз жэл бүри сэбэр үүлтэрэй мяхалиг мал республика дотороо, мүн холо гадууршье олоор худалдана. Захааминай районой Михайловкын совхоз, Баунтын районой Амалаадай совхоз олохон мал худалдажа абанхай. Гансахан 1977 ондо тэлимбынхид бусад ажахынуудта 431 толгой казахай үүлтэрэй бүруунуудые, тэрэ тоодо элитнэ-рекорд, элитнэ гэжэ сэгнэгдэhэн 67 эмэ хашараг, 56 бүруун бухануудые худалдаа ха юм.

Тиигэжэ энэ совхоз мяхэ абалгаяа улам дээшэлүүлнэ.

Жэшээнь, 1975 — 76 онуудта дунда зэргээр 330—347 килограммтайгаар худалдагдадаг hаа, 1977—1978 онуудта тэрэнь 362—366 килограммда хүргэгдөө. Хүндэ шэгнүүртэй мал тушааhанhаа совхоз жэлдээ 100 мянган түхэригэй олзо абадаг болоо.

«Комсомольский» совхозой ахамад зоотехник **Б. Р Дамбиев** выставкэдэ асарагдаhан үхэрнүүдэй үүлтэрэй шэнжэ шанар тухай тайлбарилан хэлэбэ.

Байгша ондо тус совхоз үүлтэртэ 492 үхэр бүсад ажахынуудта наймаалаа. Тиигэбэшье энэ выставкэ-аукциондо үшөө 50 эмэ хашараг, 40 буруун буха хүдалдахаар табиhан ушарынь хадаа тэлимбынхидэй ехэ арга боломжотой байhаниие гэршэлнэ. Элитнэ рекорд классай буха 15 hаратайдаа 440 килограмм, мүн, иимэ классай 0132 номертой буха 17 hаратайдаа 520 килограмм татана. Харагшадай анхаралда табигдаhан бүхы эрэ, эмэ хашарагууд казахай сэбэр үүлтэрэй шанар шэнжэтэй, хүндэ шэгнүүртэй мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ гэhэн ямаршье ажахыда абаашагдамаар байна. Тиимэhээ холо ойрын айлшад, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоовет-мэргэжэлтэд эдэ малые hонирхон хаража, дэбтэртээ тэмдэглэжэ абана...

Выставкэ хаража дүүрэhэнэй hүүлээр хүдөө ажахын эрдэмэй доктор **К. Т. Мункоев** экспертнэ комиссиин тодорхойлhон дүнгүудые соносхобо.

Герефорд үүлтэрэй малhаа Яруунын совхозой «Маяк», районой племпредприятиин «Якорь» бухануудта тус бүридэнь выставкын чемпионой аттестат олгогдожо, алтан медальтай лентэнүүд зүүлгэгдэбэ. Казахай үүлтэртэ малай дундаhаа «Комсомольский» совхозой «Сатурн» бухада выставкын чемпионой аттестат олгогдоо, алтан медаль зүүлгэгдээ. Мүн эндэхи «Грозный», «Ловкий» бухануудта мүнгэн ба бронзо медаль олгогдоhон байна. Хальмагай үүлтэртэ малhаа Иисэнгын совхозой «Быстрый» бухада мүнгэн медаль зүүлгэгдээ.

Выставкэдэ hайнаар бэлдэhэн «Комсомольский» совхоздо 1-дэхи шатын диплом болон кубок барюулагдаба. Тэрэшэлэн Яруунын совхоз 2-дохи шатын, Иисэнгын совхоз 3-дахи шатын дипломуудта хүртөө.

Удаань выставкэдэ ерэhэн олон тоото айлшад болон совхозой мал ажахын хүдэлмэрилэгшэд эндэ үнгэргэгдэhэн научно-практическа конференциин хүдэлмэридэ хабаадаа. КПСС-эй Яруунын райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Н. Найданов «Яруунада мяхалиг үүлтэрэй үхэр мал үсхэбэрилгые хүгжөөхэ арга замууд» гэhэн элидхэл хээ. Район дотор казахай, хальмагай болон герефорд үүлтэрэй 17.927 үхэр тоологдоно. Иимэ үүлтэрэй мал урагшатайгаар үсхэбэрилhэнэй ашаар 1971 онhоо 1977 он хүртэр мяха абалгаяа 4,4 дахин дээшэлүүлээ. Бүхы ажахынуудта үүсэлэгдэhэн үхэр бүриhөө дунда зэргээр 48 процент сэбэр мяхан гараа hаа, үүлтэртэ үхэрнүүдhээ 52 процент hайн шанартай мяхан абтана. Hүүлэй арбаад жэлдэ районой зүүн талын ажахынууд мяхалиг үүлтэртэ мал үсхэбэрилгые түргөөр хүгжөөжэ, республика дотор мяха үсхэбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар хубитаяа оруулжа эхилээ.

Удаань Буряадай хүдөө ажахын институтай мал ажалай кафедрын доцент **Ц. Ц. Цырендоржиев** «Мяхалиг үүлтэртэ малай шанар шэнжые саашадань hайжаруулха тухай», тус институтай ахалагша багша **П. А. Амагаев** «Комсомольский» совхоздо казахай үүлтэрэй эрэ хашарагуудые шахан таргалуулха талаар хэгдэhэн туршалгын дүнгүүд» гэhэн элидхэлнүүдээр сугларагшадые hонирхуулба. Мүн плем-нэгэдэлэй ахамад зоотехник **Ф. М. Хамаганов** республика дотор үхэр малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри ямараар ябуулагдажа байhан тухай элидхээ. Шэтын областиин хүдөө ажахын управлениин начальник **Н. П. Перов** выставкэ эмхидхэгшэдые туйлалтаарнь амаршалжа, Буряад орондо мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгээгэй, энэ талаар мэргэжэлтэд болон малшадай хэжэ байhан ажалай дүй дүршэлтэй мүнөөдэр нилээд танилсабабди, халан абахаар юумэн танайда бии байна гэжэ хэлэбэ. Хүдөө ажахын эрдэмэй доктор **К. Т. Мункоев** «Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ талаар дурадхал, заабаринууд тухай» тайлбарилан хэлэбэ. Конференциин түгэсхэлдэ хүдөө ажахын министрэй орлогшо **Г. П. Тюменцев** үгэ хэлэжэ, мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ талаар саашадаа улам ехэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Республикын племнэгэдэлэй начальник **Ж. И. Громов** выставкэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан ажахынуудта, «Комсомольский» совхозой директор **Г. Д. Цыдыпов** түрүү үхэршэдтэ, мэргэжэлтэдтэ мүнгэн шан барюулаа.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэ-аукциондо табигдаhан үхэрнүүдые ажахынуудhаа ерэhэн түлөөлэгшэд анхаралтайгаар хаража байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

СОЮЗНА республиканнуудта

РСФСР:

ШЭНЭЛЭГДЭЬЭН ТРАКТОР БҮТЭЭН ГАРГАГДАНА

ДТ-75 түхэлэй шэнэлэгдэhэн нэгэ бүлэг тракторнууд Волгоград хотоhоо Россин Федерациин хара хүрьhэтэ бэшэ зонын ажахынуудта ябуулагдаба.

Урданай иимэрхүү тракторнуудhаа эдэнь юугээрээ илгаатайб?

Нэн түрүүн, кабинань тад ондоо: тооhо шорой орохогүйгөөр түхеэрэгдэнхэй. Hүуринь зөөлэрүүлэгдэнхэй. Жолоодохо бүхы оньhонуудынь хүнгэдхэгдэнхэй. Түлишынь баагай хэмжээн хөёр дахин ехэ болгогдонхой. Мүнөө нэгэ доро 300 литр дизельнэ түлишэ бак соонь багтан орохо. Тиин бүхэли гэгээн үдэр трактор таhалгаряагүй хүдэлхэ байна бшуу.

ГРУЗИ:

ТҮРҮҮ АРГА ХЭРЭГЛЭН ХҮДЭЛХЭДЭ...

Республикын машина бүтээлгын промышленностьда А. Гелашвилиин бригада эгээл түрүүлэн Злобиной дурадхаhан арга хэрэглэбэ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ электровоз бүтээн гаргадаг заводой хабсаралгын цех соо болоhон тоосоото hунгалтын суглаан энэ хэрэгтэнь онсо анхарал хандуулаа.

Бригадна подряд хэрэглэн хүдэлжэ байгаа коллективэй гэшүүн бүхэн гурбан гү, али дүрбэн мэргэжэл шудаланхай юм. Тиимэhээ заhабарилагшадай зүгhөө туhаламжа хүлеэжэ hуудаггүй. Гадна бригадын гэшүүд бултадаа коммунис ажалай ударнигууд байха. Ехэнхинь уралан нарижуулагшад юм. Тиимэhээл нилээд ехэ түүхэй эд, түмэр түдэгэ алмалта хэжэ, бригадынгаа юрэнхы үрэ дүн hайжаруулха арга олгоно бшуу.

А. Гелашвилиин бригадын үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэжэ эхилээ. Мүнөө электровоз бүтээн гаргадаг заводто 25 бригада шэнэ аргаар хүдэлнэ. Ажахын тоосоото бригадна аргые хэрэглэхэ, нэбтэрүүлхэ талаар бүхэсоюзна hургуули мүн лэ эндэ үнгэргэгдэhэн байна.

СССР-эй Конституциин үдэртэ А. Гелашвилиин бригада гурбан жэлэйнгээ түсэб бэелүүлээд, жэлэй дүүрэтэр үшөө хахад жэлэй түсэб дүүргэхэбди гэhэн уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

КАЗАХСТАН:

БАЯН УРГАСЫЕ ХИНАН АРЬБАЖУУЛНА

Казахстанай Талды-Курганска областиин «Енбекши» гэжэ совхоздо энэ жэлэй баян ургасые арьбажуулха хиналтын хүдэлмэри шадамараар эмхидхэгдэнхэй. Саахарна свёкло хуряалгые, тэрэниие поли дээрэhээ ашаалан абаашалгые арадай хинагшадай тусхай штаб анхаралдаа абанхай юм. Удаань тэдэл хинагшадай хабаадалгатай тусхай комисси хооhорhон полиие актын ёhоор тушаан абадаг, намарай паар ҳахалха зүбшөөл үгэдэг, үрэжүүлгэ хэхыень шалгадаг байна.

Хуряалгын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар, гээлтэ хороолтогүйгөөр үнгэргэлгэдэ областиин арадай хинагшадай 2.500 шахуу пост, группа эдэбхитэйгээр хабаадана. Иматтал арадай хинагшадай нүлөөн доро байгша ондо хуряалга дээрэ түрүү арганууд хэрэглэгдээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиин хуряалгын хүдэлмэринүүд эрхим шанартайгаар, саг болзор соогоо дүүргэдээ юм.

БЕЛОРУССИ:

ЗҮГЫН ТОhОН ЕХЭЭР АБТАНА

Белоруссиин зүгы үсхэгшэд байгша ондо нёдондо жэлэйхиhээ гурба дахин шахуу ехэ тоhо абаба. Сагай уларилай таагүйhөө боложо, олонхи ушарта зүгынгөө гэрхэнүүдые уhалагдадаг нуга, үдхэн хуhата шэдхэ, клеверэй болон гэршүүхын полинууд дээрэ зөөлгэжэ табиха ушар гараа. Тиигэжэл абтаха тоhоной шанар, хэмжээниинь дээшэлүүлэгдээ бшуу.

Туд бүридөө 1500 зүгын үүр бүлэтэй гушаад шахуу томо пасека, ажахы хоорондын предприяти республика дотор байгуулагданхай юм. Эдэ ажахынууд зүгын үнэтэ тоhонhоо гадна, зүгын хоро, сэсэгэй дэльбо[illegible] шье зүйлнүүдые үйлдэ[illegible] лэлсэдэг байха.

УЗБЕКИСТАН:

МАШИНИСТЫН ХӨ[illegible] АЛМАЛТА

Тепловозой маш[illegible] В. Сидоров Маргилан[illegible] Коканд хүрэхэ замдаа [illegible] килограмм түлишэ а[illegible] Тиигэжэ энэ түрүү [illegible] нист жэлэй туршада [illegible] тонно түлишэ алмахаб[illegible] h

ЗОХЁОЛШЫН 50 НАҺАНАИ ОЙДО

УРАН БЭЛИГЭЙНЬ УРАСХАЛ БАЯН

...өөн үеын мэдээжэ буряад уран зохиолой нэгэн болохо Цыден-Жап Арсаланович Жимбиев 50 наһанайнгаа ойдо ...ю ерэбэ. Тэрэнэй бэшэһэн дуунууд, ...үүд, рассказууд, очеркнууд, романууд, үгнэгты удхатай байһаараа олон тоо...шагшадаа һонирхуулна. Нэрлэн хэ...хзблэлдэ амяараа ном болоно гараа. ...хөолнуудайнь дунда «Баян нуга» гэжэ ...ой поэмэ, «Түрүүшын буряадаа» «Шу...- минии хүлэг», «Үргэн талын дуун», ...н дээрэхи сэсэгүүд», «Сурхарбаан» ...нүхэдүүд», «Ургынууд», «Шалгал...өһэн шулэгүүдэй, рассказуудай суг...ринууд, «Талын харгынууд» «Гал мо...гой», «Урасхал» гэһэн нэрэтэй романууд оролсоно. 1977 ондо уран зохёолшын «Баян-нуга» гэжэ шулэгүүдэй, поэмэнүүдэй шэлэгдэмэл зохёолнууд согсологдон гараба.

Ц-Ж. Жимбиевэй зохёолнууд совет мэдээжэ уран зохёолшод болохо М. Светлов, К. Ваншенкин, В. Тендряков болон бусадай анхаралда абтажа, һайшаагдажа, ород хэлэн дээрэ оршуулагдаһан, олонациональна совет арадуудай уншагшадта ехэтэ һайшаагдаһан байна. Тиигэжэ уран зохёолшо Буряад нютагаа, арад зоноо суурхуулаа ха юм.

Ц-Ж. Жимбиевэй олон зохёолнууд монгол хэлэн дээрэ оршуулагдаһан байна. «Талын харгынууд» гэһэн романиинь хальмаг хэлэн дээрэ гараа, «Гал могой жэл» молдаван, немец, поляк хэлэнүүдтэ оршуулагдаа һэн. Уран зохёолшын энэ роман уншагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Н. Островскиин нэрэмжэтэ дипломдо хүртэһэн байна. Мүнөө бухы совет арадай Ленинскэ комсомолой 60 жэлэйнгээ алдарта ойе тэмдэглэжэ байхада, манай уран зохёолшо Ц-Ж. А. Жимбиевэй түйлаһан амжалта урматай. Манай юбилярай бухы наһан, ажал хэрэгнь совет залуушуулай ажабайдалтай, эрмэлзэл хүсэлэлтэй нягта холбоотой. Илангаяа һүреөтэ 40-өөд онуудай дайнай үдэрнүүд тухай хэлэмээр, Тэрэ үедэ долоон класс дүүргээд, Цыден-Жап һургуулияа орхижо, колхоздоо хүдэлжэ эхилһэн байна. Тэрэ үеын үншэрһэн үбгэд хүгшэдэй, эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй ажал түүхэтэ илалтын хэрэгтэ нэмэри боложо ошоһониинь мэдээжэ. Мүн дааралаһан, хүлдэһэн, үлдэһэн саг тиимэ бэлээр мартагдахагүй. Энэ бэрхэшээлнүүд, туршалгануудсоогуур Ц-Ж. Жимбиев адуушан, тракторист, учетчик гэхэ мэтэ хүдэлмэридэ ябана. Тэрэ саг тухайгаа уран зохёолшо «Гал могой жэл» гэһэн роман соогоо хөөрэжэ үгэһэн байна. Бухы зохёолой үйлэ соогуур, хабаадагша нюурнуудай һанаа бодолнуудта, бүтээһэн хэрэгүүдтэнь, ажалдань дайнай үеын шэрүүн амисхаал үзэгдэнэ. Мүнөө үеын совет литературада Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн гансашье дарин утаан соогуур, бомбын тэнгэрээн, нэрьеэн соогуур харагдана бэшэ. Хүлеэгдэһэн илалтын бухы совет арадай хамаг хүсэеэ, шадабарияа, һанаан бодолоо шангадхажа, дайндашье, ажалдаашье харуулһан баатаршалга, габьяагаар туйлагдаһые олон уран зохёолшод харуулһан байдаг. Ц-Ж. Жимбиев энээнийе буряад айлай бүлын, Батажаб хүбүүнэй байдалаар, тэрэнэй хэрэгүүдээр зураглан харуулжа шадаа. Эндэ дайн гээшэ арад зондо хэды шэнээн ехэ хохидол, зоболон, гашуудал асараа гээшэб гэһэн бодол гүнзэгыгөөр зураглагдаа. Түлэг наадан дундаа ябаһан хүбүүн колхозой адуушан боложо, дайнда мордоһон хүбүүдые һолгэжэ, ажалай габьяа харуулна. Удаань өөрөө мордожо, дайн гээшые усадхаха, илалта асарха хэрэгтэ хабаадалсана.

«Дайн гээшэ ямар юумэн гээшэб? Энээхэн богони үгэ соо хэды ехэ зоболон багтанаб? Хэды мянган хүн зобоно, үншэрнэ, үхэнэ гээшэб гэжэ хара буунам, Эжы, би тэрэ дай даралсаад, бусажа ерэхэлби!»,— гэжэ Батажаб хэлэнэ.

Ц-Ж. Жимбиевэй «Гал могой жэл» гэһэн роман мүнөө үедэ эб найрамдалай түлөө хэгдэжэ байһан ехэ шухала асуудалнуудтай уг зорилгоороо, хүсэл эрмэлзэллээрээ нягта холбоотой гэжэ тэмдэглэхээр. Ц-Ж. Жимбиев дайнай һүүлээр Петровск-Забайкальска педтехникумдэ, һүүлээрнь Буряадай театрально-хүгжэмэй һургуулида һураба. 1948 ондо Буряад уран зохёолшодой холбооной зуушалгаар Москва ошожо, М. Горькиин нэрэмжэтэ Литературна институдта ороһон байна.

1950 ондо гараһан «Баян нуга» гэжэ поэмэнь хүдөө нютагай ажабайдалые зураглан харуулаа. Түрэл нютагаа талха таряагаар баян нуга болгохын тула хүдөө ажахын ажалшадай эрмэлзэл, хэһэн ажал болон оролдолгонь мүнөө сагай зорилгонуудтай, хэрэгүүдтэйшье нягта холбоотой байна.

Ээбин түрэл Буряадаа,
Эсэгэ совет ороноо,
Энхэ тайбан хизаараарнь
Баян нуга болгоёл!

Зохёол соо колхозчиндуудай, парторг Дубовай, Дагба баабайн, агроном басаган Дулмын образууд һайнаар харуулагданхай.

Мүн һая бэшэгдэһэн «Урасхал» гэһэн роман хүдөө нютагай ажалшадай ажабайдалда, ажал хүдэлмэридэ зорюулагданхай байһаниинь һайшаамаар. Эндэ Сэрэнцүү абгайн, Баярмаагай, Дулмаадайн образууд ехэ һонирхолтой.

Поэт олон шулэгүүдээ түрэл Коммунис партидаа, агууехэ вождь В. И. Ленинда, совет орондоо, Буряад нютагтаа, БАМ-ай барилгашадта зорюулһан байна. Олон зохёолнуудынь залуу үетэндэ, тэдэнэй нүхэсэлдэ, инаг дуранда зорюулагданхай.

Ц-Ж. Жимбиевэй олон шулэгүүд дуун боложо, арад зоной дунда тараһан байна. Уран зохёолшо багашуулда зорюулжа, һонирхолтой зохёолнуудые бэшэдэг.

Тэрэ олон очеркнуудые бэшээ. Тэдэнэй дунда «Москва-Прага-Гавана» гэжэ ном онсо илгарна. Мүн манай юбиляр олон үндэһэтэ арадуудай уран зохёолнуудые оршуулдаг юм. М. Ю. Лермонтовэй, Н. А. Некрасовай, Я. Райнисай, Д. Джамбулай, Р. Гамзатовай, С. Даниловай буряад хэлэн дээрэ оршуулагдаһан шулэгүүд уншагшадай дура буляана, тэрэнэй сэдьхэл хүлгүүлнэ. Мүн Кубын элитэ поэт Н. Гильен, болгар поэтесса Л. Стефановичай, монгол уран зохёолшо Л. Түдэбэй зохёолнуудай аялга хүгжэм Жимбиевэй ашаар буряад дайдаар зэдэлээ.

Ц-Ж. Жимбиев литературна ажалһаа гадна, ниитын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. Олон жэлдэ тэрэ Буряадай уран зохёолшодой правлениин, «Байгал» журналай редколлегиин гэшүүнээр, уран зохёолые нэбтэрүүлхэ бюрогой директорээр, литературна консультантаар хүдэлһэн байна. Мүн РСФСР-эй уран зохёолшодой прозоор бэшэгшэдэй советэй гэшүүн юм. Мүн Ц-Ж. Жимбиев партийна ажал хүдэлмэридэшье эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тэрэ Буряадай Уран зохёолшодой холбооной партийна эмхиин секретаряар, КПСС-эй Советскэ райкомой, КПСС-эй Улаан-Удын горкомой гэшүүнээр һунгагдаһан юм. Уран зохёолшо олон грамотануудаар, тэдэнэй дунда РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байна, мүн тэрэ «Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Даруу абари зантай, урма зоригоор баян уран зохёолшо нүхэрөө 50 наһанайнь ойгоор амаршалан, олон шэнэ, һайхан зохёолнуудые арад зондоо бэлэглэхыень хүсэнэбди.

В. МАХАТОВ,
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай доцент.

Цыден-Жап ЖИМБИЕВ

БАЙГАЛ ДАЛАЙ ДЭЭРӨ

Буряад үргэн нютагтаа
Байгал далай алдартай.
Баян,
дэлгэр,
тунгалаг
Булаг шэнги уһатай.

Сэлмэг арюун агаартал,
Сэбэр һайханаар орьё. нол.

Сэнхир сэгээн хизаартаа
Сэдьхэл зүрхэн долгилнол.

Үүрэй сайха ...олондо
Үргэн дайдань мираачаа
Үнгэ бүрнин ...олонго
Уһан соогуурнь
нааданал..

Б А М

Алдар суута оронойм,
Арад зонууд хамтадаа
Агуу ехэ барилгын
Алтан түүхэ захалаа.

Байса хадануудуудаа
шуурхатай.
Байгаа дэлхэйгээр
сууряатаа.
Байгал-Амарай түмэр
зам
БАМ!
БАМ!
БАМ!

Үльгэр соохи баатартал,
Үргэн самсаал гарганал,
Уула хады сүмэлнэл,
Уһан голы гаталнал.
Байса хадануудуудаа шуурхатай,

Байгаа дэлхэйгээр
сууряатаа
Байгал-Амарай түмэр зам
БАМ!
БАМ!
БАМ!

Хэтэ мунхын дурасхал
Хэжэ байһан юумэнмай —
Хүшөө шэнгээр ялархал
Хүүргэ, тоннель, станциннууд.

Байса хадануудуудаа шуурхатай,
Байгаа дэлхэйгээр сууряатаа.
Байгал-Амарай түмэр зам
БАМ!
БАМ!
БАМ!

ШАРА НАБШЫН ХАЛУУН

Намарай наран
шангаар шарана,
Нажар зунай
наашаа хараһандал.

Үргэн талын
ургы сэсэгынь
Үшөө дахин
урган хэнзэлнэ.
Бургааһа модод
буурсагаа задлна,
Борохон гүлгэдынь
бултайн һалбарна.
Байса хадын
баглаа тэрэнги

Баһашье һайхаар
улайраа гэлсэнэ.
Иимэ урин
дулаан байхадань.
Энэ хүдөө
яаһаншье һайхам даа!
Алтан тарьяан
амбааараар дүүрэнэ.
Айраг хүрэнгэ
һабаар халина.
Наран шангаар
шарахадал гэнэ.
Наһан залуу
болоходол гэнэ...

ШЭНЭ БҮТЭЭЛНҮҮДЫЕ БЭЛЭГЛЭХЭНЬ ЛАБТАЙ

Буряадай уран зохёолшодой оулэ соо дунда үе болохо олон зохёолшоднай сасуутан байжа, энэ жэлдэ 50 наһанайнгаа ойе тэмдэглээ. Р. Белоглазовагай, А. Бадаевай 50 наһанай ойе республикын олоннитэ тэмдэглэлэн байна. Мүнөө уран зохёолшо Цыден-Жап Арсаланович Жимбиевэй эзэлжээн тудажа ерэбэ.

Зохёолшын ойе тэмдэглэн, тэрэнэй бухы зохёолнуудые согсолон хаража үзэлгэ хадаа уран зохёолшодо ехэ удха шанартай байжа, тэрээндэ бүри һайн бүтээл бэшэхэ зорилгыень хурсадхадаг, шэнэ уялга ябуулдаг гээшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ, ароан гурба наһатай хүбүүн колхозойнгоо ажалда хабаадажа, дайнай үеын хатуу шанга бэрхэшээлые дабалсан гараа. Дайнай үеын хүндэ хүшэр байдал ерээдүй зохёолшодо ехэ нүлөө үзүүлээ. Тэрэ үедэ колхозойнгоо моришон ябаһанаа гол болгон хэрэглэжэ, «Гал могой жэл» гэжэ роман бэшээ.

«Зохёолшын бага наһанай мэдэрэл тэрэнэй зохёохы ажалда шидхэхы һуурин эзэлдэг юм», — гэжэ М. Горькиин хэлэһэн үгые уран зохёолшо баталһан байна. Энэ романтай зэргэсүүлжэ табимаар дайнай, үе тухай бэшэгдэһэн томо захата буряад литературада мүнөө дээрээ үсөөн байна. Манай омогорхол болоһон роман буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэнэй һүүлээр ород хэлэн дээрэ Москвада, саашадаа энэ бүтээл улам суурхажа, поляк, немец хэлэнүүд дээрэ хэблэгдээ һэн.

Энэ статья соогоо Цыден-Жап Арсалановичай бухы гаргаһан номуудые тоолохоёо, ирагуу гоё шүлэгүүдһээ баримта татахаяа һанангүй, харин уран зохёолшын романуудые баримта болгожо, тэрэнэй онсо һайшаама тала дээрэ тогтохо зорилго тавинаоди.

Цыден-Жап Арсаланович болоол шумуулһан шуранаар ябажа, ажаоайдал шэнжэлдэг,налгай зохидоор ахашье, дүүшье хүнүүдээр, түрүү ажалшадаар нүхэсэн хөөрэлдэжэ шададаг, зохёолоо бэшэхэдээ тэсэмгы нэтэрүүгээр һуужа ажалладаг юм.

Мүнөө үеын колхозой, колхознигуудай бодото байдалтай гүнзэгыгөөр танилсаха гэжэ Агын автономито округой Согто-Хангил нютагай баян колхоз ошожо, гурбан жэлдэ ажаллажа ерээд, хэдэн зохёолнуудые уран гоёор бэшэжэрхёо һэн. Тэдэнэй дунда «Талын харгынууд» гэжэ роман тобоин гаража ерээ һэн. Һүүлэй жэлнүүдтэ Цыден-Жап Арсаланович Яруунын, Хорнин, Бада, Хёлгын һаалишадтай уулзажа ябана гэжэ дуулаһаар байтарнай, «Байгал» журнал соо һаалишад тухай «Урасхал» гэжэ роман хэблэгдэн гараа бшуу.

Арсаланович ганса буряад нютагаараа аяншалдаг бэшэ, хари холууршье ябаад ерэхэдээ, хоонон сүүмхэтэй ерэдэггүй, уншагшадтаа бэлэгтэйл ерэдэг гээшэ. Куба ороноо ерээд, «Москва-Прага-Гавана» гэжэ һоннрхолтой ном гаргаа һэм шуу.

Жимбиев — роман бэшэгшэмнай Ленинградай, Москвагай, Эрхүүгэй архив, музей соогуур ябана гэжэ дуулахадаа, доро дороо баярладаг гээшэди. Ямар бэ даа түүхэдэ хабаатай захата бүтэжэ байгаа ёнотой гэжэ һанахаар болоно бшуу.

Шүлэг дуунуудаараа магтуулһан, романуудаараа суурхаһан Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Цыден-Жап Арсалановичайнгаа табин сарюун наһаарнь амаршалжа, шэнэ романуудаа бүтээн бэлэглэжэ байхыень олон уншагшад хүсэн найдана.

Цокто НОМТОЕВ,
уран зохёолшо,
Социалис Ажалай Герой.

...схэл. **Эхиннинь** ...ин 25-най, 26-най ...ернуудта).

...ө хэлэхэдэнь, үб... арбайлдажа хэбтэ...нүүд тээшэ хара...шурдагар хүнэй бэе...ө һөөл ёозогүйгөөр

...эн холо гүйжэ ошо...м. Түрүүшээр хүсэг...шэнги харагдаха. ...модондоо гаража, ...алхаяа оролдогоо. ...эл ангуушанай гар...дог. Тезд хэрмэн ...лгүй һайн амитан ...аа, —гэжэ магта...ан хоолойдоо оруул...

...аа, шадажа хадха... бодобошье, хүбүү...гүй энеэбхилһэн ша...заһан нюдэ ха...юу үгэхэ гэһэнээ

...ийтар Заяахан со...а шадабагүй. Ой соо ...да, галай хажууда, ...ньшье тэрэ һэн ...энш гэнэгүй. Галда ...шаража хэбтээд, ...д абана. Тээ хахад ...хойшо һалхи шуур...ааһаар намдажа, са...рохоньшье болёод, ...ойрон аали һэргүү ...Бээлэйгээрээ хуб...таа саһа этээд бо...өһэн Гэндэн...

...агүй үүр сайхань. ...та һажаад абалши, ...нь Заяахан унта...ажа, һуняажа эб...

...ахагүй байнам—гэ...ин дэгэл дэбдеэд ...гэд тайлахаа заб...

..., боли. Тэсэхэб.— ...арсаба. Үүр сай...орохолоор, дахин ...гэр тээшээ гэшхэ...н.

...агналсахам гэхээ ...той гэжэ Гэндэн ...юм. Харин Заяа...гаа хүрэһэн хой...

...ин хээээ агнахаяа ...ди? —гэжэ хүлеэг...удал табяа һэн.

...— гэжэ Гэндэн бай...ресошобо. Гайтай ...үүһалха ...үү байнаш гэжэр...хилэгдэ... — Бэээ бэлдэ...елүүлэгдэ...арай. Хэзээшьегүй ...— гэжэ пэн.

...энэр хүн...н Заяахан агнуури ...юшьегүй, Гэндэн ...өөдэгүйдэл бү...ааа һэн.

...агаашье түргэн ...даа. Гурбан жэл ...Хэрмэхэн гэжэ ...нэрлэһэн дурас...үбэлэй янгяа хүй...үлеэд, дурсан ha...ыем Гэндэн хаа...өб даа гэжэ ...ийза, эдэ бүгдэ...ө болоо гэжэ бо...а дулаасаад, гэ...өөд үндыхэдэнь,

...моринниинь обёосоо хогложорхёод, ябахаяа һанажа толгойгоо һэжэрэсэгээжэ, дааража үрдеэд, халта шэшэрэд гэжэ байба. Үлэ абажа амарһан моринниинь хаядалтай хатаржа, нютагаа хүрэһэнөөш ойлгобогүй. Дулаан дэбдихэрһээ бодохо дурагүй нохойнуудай хусалдаха дуулдаад, айлнуудай мүльһэтэһэн сонхонуудай һүлэмхихэнөөр улагашалдаха үзэгдэбэ.

Шарга мориной абяа абаад, хэншьеб угтажа гараба.

—Хүлеэһэн гээшэмнай, — гэхэдээ Гэндэнэй эгэшэ Гэпэлмаагай хоолой болошобо. Ябуудтаа пулаадаа уяжа, ойронь ерээд: — Заяахан, хүрөө даараа хаш даа. Гэртээ оро, би моринеш мулталадаа эдеэлүүлхэм —гэбэ.

—Гэндэнһээ намда бэшэг ерээ. Һайн ябана, — гэжэ асуухаяа байнаш барагдаһан Заяахан үгэлөөд, бодожо сумаагаа, буугаа абажа, түерһөөр гэртэ оробо.

Ушаагай амһарта шала дээрэ хүршэ хоёр хүгшэдынь үбдэгэлдэжэ һуушоод, хүхэ утаан болотор тамхиланхай, хүлеэжэ байһанаа, ёо-хай бололдон үндыбэ. Фронтһоо бэшэг, мэдээсэл ехээр хүлеэгээд, хонон ябажа ерэхэ үдэшэнь тэдэнэйдэ нэгэ заримдаа байгша һэн.

—Дугармаа теэбии, одоол танда бэшэг асараб, — гэзд, дахаяа тайлажа орон дээрэ хаяад, пиниигээ һугалжа байхадаа хэлэхэдэнь, баярлаһан теэбии: — Ягаа найн юм. Содном юу бэшэнэб даа. Энэ доро уншажа асыш, мухам, —гэзд столдо дүтэлнэ.

Халуу оруулжа, сайшье уухын оногүй, хүгшэд хошонолдон бэшэ болоһон, асарһан һонинууд тухай мэдэхэеэ оролдоно. Үдэрһөө үдэртэ үй бута сохюулан, дайсадай сухарижа байһыень дуулгаад, ямар айлнуудта бэшэгүүдэй ерэһыень хэлэбэ.

Таабайнь стол дээрэ бэлэн эдеэ табиба. Заяахан Дугармаа хүгшэнэй хүбүүнэй гурба нугалжа шушууртуулһан бэшэг задалжа уншаба. Тэндэнь олонш юумэн бэшээтэй бэшэ. Һайн ябаһанаа мэдүүлээд, нютагайнгаа һонинии дуулгажа, бэшэг бэшүүлжэ байхыень гуйгаа. Дугармаа баяртай, һанаагаа дүүрэнги нүгөөдэтэеэ гаражa ошобо.

—Эсэгэһээш юумэн дуулданагүй гү? —гэжэ мүнөө хүрэтэр дуугай һууһан таабайнь пеэшэнэй баруун тээхи модон орон дээрээ дабшалһан зандаа асууба.

—Үгы, —гэжэ ганса үгөөр харюусаад, лапшаатай халуун шүлэ халбагадажа үрдеэд һуутарнь, Гэпэлмаа оробо.

—Мориниеш мориной хашаан абаашажа табижархибаб. Зуурандаа уһалааб, — гэзд Гэпэлмаа Гэндэнэйхидэл адли түхэреэн нюдөө онилгоодхибо. — Үшөө һонин юумэ юу бэшэнэб?

—Шамаяа һананаб гэнэ һэн.

—Хөөрхым даа. Амиды һаа, болоо гүб даа.

Үлүү үгэдэ дурагүй, ходо абяагүй һуудаг таабайнь:

—Юундэ Гэндэнһээ бэшэг бии гэжэ хэлээгүйбши —гэжэ зэмэрхэбэ.

Аягүйрхэнэндөө улайгаад, харюусаха үгэеэ олобогүй.

Гэпэлмаагай һууд гэжэ сай уулсаад, гаража ошоһоной удаа Заяахан дулаан даха доогуураа шургаһаар лэ унташоо һэн.

Үглөогүүр һэрихэдэнь, гэр соонь харанхы, дулаан байба. Ушаагайнь амнарай нүхөөр ялабхижа, шэнэһэн түлеэнэй абьяастайгаар ияс-тас ошо хаяхань дуулдана. Тухайлхада, таабайнь, үни бодожо, сайгаа шанаад, газаахи малаа эдеэлүүлхэеэ гараа хэбэртэй. Заяахан энэ һүни Гэндэнтэеэ агнууриһаа бусажа ябаһаар зүүдэлээ. Мүнөөшье нюдэеэ нээгээд хэбтэхэдэнь, эб эли һанагдажа байба. Саһан сагаалхин будхажа, дүтэ шадарай хабсагай, модод үльгэрэй ордон соохидол үзэгдэнэ. Унажа байһан саһан дээгүүр мүр гарган, урдаханань Гэндэн гэшхэлнэ. Тэрэнэй нариихан тэгшэ бэеые, миисгэйдэл маряанги габшагай хүнгэн гэшхэдэлыень, үнинэй танил дүтэ болоһон хүдэлсыень сэдьхэлээ ханан һайшаана. Хоюулаа үбсүү дүүрэн хэрмэтэй, хоёр булгатай. Гэндэн гэдэргээ эрьежэ:

— Хэрмэхэн, шагнал даа, —гэнэ.

Заяахан гүйдэлөөрөө ошожо зэргэсэнэ.

—Шамайе булга хэрмээр хубсалуулхаб гэһыем һанана гүш?

—А-һа-а, — гэзд толгойгоо дохиходонь: — Эдэ бүгэдэ шинии, —гэзд һарбайна.

Заяахан хэлэхэ үгэеэ олобогүй, теэд арсажашье шадабагүй. Абахал баатай болобо.

—Улаан-Удеэ ошоходоо, үмдэхэ булган захатай дэгэл, малгай оюулжа үмдөөрэйш, —гэжэ заабарилна.

Ехэ баяртай гэртээ ерээд, Заяахан таабайнгаа урда Гэндэнэй бэлэг табижа, харуулжа байтараа һэреэ.

Һайнтай зүүдэн гү, муутай гү гэжэ Заяахан шэбшэбэ. Хубсаһа үмдэжэ, барижа зүүдэлхэдээ, таабайнь үхэлнөө холуур бэшэ гэдэг һанагдаба. Теэд Заяахан хубсаһа үмдөөгүй, оюулха болобо хэбэртэй ха юм. Яабашье һайтай бэшэ ха даа гэжэ бодобо. Байза, Гэпэлмаада хэлэлтэй ха гэжэ сэхэлдибэ. Ульһатайгаар жэгнэһэн даха дороһоо бодохо дуранайнгаа үгыш һаа, нарлагуудаа бэлшээридэнь гаргажа, шабаһыень түүхэ сагайнгаа дүтэлные тухайлаад, һэрд үндыбэ.

ХУДАЛДАА НАЙМААГАА ҮРГЭДХЭН ХҮГЖӨӨХЭ

ХЕЛЬСИНКИ. Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудтай Финляндиин худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ Финляндиин Компартиин түрүүлэгшэ Аарне Сааринен мэдүүлбэ.

Социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдтэй, нэн түрүүн Советскэ Союзтай Финляндиин хэдэг худалдаа наймаае хүгжөөлгэ шэнэ арга боломжнуудые, холын хараа түсэбүүдые нээнэ гээд тэрэ Хельсинкидэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Социалис оронуудһаа продукци худалдажа абалгаяа үргэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ КПФ-гэй түрүүлэгшэ онсолон зааба.

Совет-финляндиин худалдаа наймаанай-экономическа, промышленна ба техническэ харилсаанай дүнгүүд тухай тогтожо хэлэхэдээ, Советскэ Союзай туһаламжаар Финлянди хэдэн томо ехэ промышленна предприятинууд, тэрэ тоодо Ловистохи атомна түрүүшын электростанци, мүн «Раутаруукки» гэжэ металлургическа комбинат баригдаһан байна гээд А. Сааринен хэлээ. Мүнөө үедэ тус комбинадай продукциин 50 процентнь гадаадын оронуудта эльгээгдэдэг. Комбинадай булад шудхадаг завод Баруун Европодо мүнөөнэй тухеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан промышленна предприятии болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Сионизмые буруушаалга

НЬЮ-ИОРК. Сионизм хадаа арһа яһанай илгаа гаргалгын түхэл шэнжэнүүдэй нэгэниинь болоно. Социальна, гуманитарна ба соёлой асуудалнуудые шидхэдэг ООН-ой Генеральна Ассамблейн гурбадахи комитедтэ тэрэниие эрид шангаар шүүмжэлэн буруушааба.

Бүхэли арадые, тобшолон хэлөбэл, палестинынхидые түрэл газар нютагһаань үлдэн намнаад, газаашалан харшалжа байһан ушар үндэнэ яһанай илгаа гаргалга болоно гээд Иорданиһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Х. Нусейби мэдүүлбэ.

Сионис булимтарагшад палестин арадай гол эрхэнүүдые хаһаа гэжэ Йеменэй Арадай Демократическа Республикын делегат М. Обади тэмдэглээ. Гал гуламтадаа тэхэрин бусаха талаар палестинынхидай эрхые нэгэнтэ бэшэ баталһан ООН-ой шидхэбэринүүдые сионизм тоонгүй, баһажа байнаар.

ПЕКИН БА ТЭРЭНЭЙ ХАНИНАР

ТОКИО. Албанай хэрэгээр Япондо ерээд байһан КНР-эй гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшо Дэн Сяо-пин «Хитадай урдын ханинарай» нэгэн премьер-министр байһан К. Танакатай уулзаба. Эдилгэ абаһанайнгаа түлөө мүнөө сүүдтэ ороод байһан Танакын ажал ябуулга тухай тэрэ магтан хэлээ. Америкын самолёт бүтээлгын «Локхид» гэжэ концернһээ самолёдуудые Японой худалдажа абахадань, нүлөө үзүүлһэнэйнгөө түлөө «Хитадай хуушанай энэ нүхэр» хэзээ нэгэтэ 500 миллион иен абаһан юм гээд мүрдэлгын үедэ тодоруулагдаа. Танакын нэрэ хүндэеэ ехээр буураад байгаашье һаань, КНР-эй гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшо Пекиндэ ерэхыень тэрэниие дахинаа урриба.

Япон-американ сэрэгэй холбоое, Японие милитарис замда гаргаха ябадалые Хитадай премьерэй орлогшо дэмжэһэн байна гээд япон хэблэл тайлбарилна.

«Япон-американ аюулгүйн договор хадаа Азида США-гай дарлан мүлжэлгын шуһала зэбсэг болохо байна. Эзэрхэг түримхэй ябуулга, дайн байлдаан, национальна дарлалта мүлжэлгэ хадаа энэ сэрэгэй холбооной гол зорилго болоно...» гэжэ «Акахата» газетэ бэшэнэ. Япон-американ договорые Дэн Сяо-пинэй дэмжэлгэ хадаа социализмын ахуулехэ гол ёнонуудые баһамжалан буруушаа-һан ябадал болоно. США-тай сэрэгэй харилсаагаа үргэдхэхэ гэһэн Японой правительствын һанаашалгануудые иимэ мэдүүлгэнүүд һайшаана бшуу.

Японой демократическа хүсэнүүдтэ, тэрэ тоодо Коммунис ба социалис, профсоюзуудай генеральна Советдэ Пекин дайсан харшаар хандадаг байна. США-тай аюулгүйн договор баталалгые эдэ хүсэнүүд эрид буруушаадаг юм.

Аюулгүйе сахиха японамериканг договорые Дэн Сяопинэй дэмжэлгэ Японой зэбсэгтэ хүсэнүүдые үргэдхэлгэ япон арадай хараа бодолые тоогоогүй ябадал болоно гээд «Санкэй Симбун» газетэ тэмдэглэнэ.

Бэеэ тушаатарнь алхам үлэбэ

ВАШИНГТОН. Хоёр талын «эбэй» договор баталжа, нюуса үгэсөөнүүдые бэелүүлхын тула Египет болон Израиль эзэлжээтэ алхам хэбэ. Холбоото Штадуудай харуулһан хиналта доро эндэ үнгэргэгдэжэ байһан египет-израилийн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр тала договорой текст һайшаагаа. Тус текст баталагдахаар Каир болон Тель-Авивта эльгээгдэбэ гэжэ эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ хаададаг тусхай түлөөлэгшэ Дж. Шерман соносхобо. «Гол шухала асуудалнууд» шидхэгдээ, «зарим эүйлнүүдые», тэрэ тоодо Египедэй Синайн нефтиие Израильда худалдаха гурим шидхэхэнь лэ үлөө, гэзд түлөөлэгшэ тэмдэглээ. Дж. Шерманай хэлэһэнэй ёноор. хоёр правительство һаяар энэ договорые һайшаахаар хүлеэгдэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, Вашингтондо болоо байһан хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Египедэй ба Израилиин делегацинууд өөһадынгөө нислэл хотонуудтай «нягта холбоо барисаатай» байгаа бшуу.

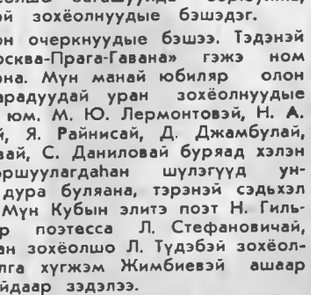

Дураа гутан буруушаалга

ХАНОЙ. Һүүлэй үдэрнүүдтэ Хитадай засагаархид ороной хойто хубиин Хоанглиеншон провинцидахи хилэ шадарай районуудта Вьетнамда зүрюу харша хэдэн ябуулга хэпэн байна гээд Вьетнамай информационно агентство (ВИА) мэдээсээ. Хитадай отрядууд СРВ-гэй хилэ эбдэжэ, Вьетнамай газар дайда руу үгэзгырэн ороод, гагнуул хэһэн, гурим буса байдал үүдхэһэн, вьетнам эрхэтэдые хулгайлжа абаһан ойна.

Октябриин 16-да Хитадай самолёт Хоанглиеншон провинцида СРВ-гэй агаарай дайда руу 30—40 километрэ гүнзэгырэн ороһон байгаа. Октябриин 18-да 800 гаран хүнһоо бүридэһэн отряд энэл провинцида Вьетнамай газар дайда руу дугташан орохо гэһэн һэдэлгэ гаргаа һэн. Тэрэл үдэр хитадууд Мыонгхыонг уездын дүрбэн хүниие хулгайлан абаба.

Хитадай зүгһөө гаргагдаһан һүндхэлтэ ябуулгануудые социалис Вьетнамай ажалшад дураа гутан буруушаана гэжэ ВИА-гай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Хитадай засагаархидай хархис муухай ябуулгануудаа дары болюулха эрилтэнүүдые табиһан митингнүүд хото городуудта, уездын түбүүдтэ болоно.

Ажалшадай эрхэ хорин табан жэлэй туршада Парагвайда хаһагдана. Эрхэ сүлөөгэй түлөө эрид тэмсэгшэдые ороной захиргаанайхид түрмэ шорондо барижа хаана. Энэ ороной эгээлэй зон тулюур ядуу байдалтай юм. Хүдэлмэригүйшүүлэй бүлэнүүд байха гэргүй ехэтэ зобоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: иимэ байдалда юрын зон ажаһууна.

ТАСС-ай фотохроника.

ВЛКСМ 60

КОМСОМОЛОЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАБА

Мүнөө үедэ үргэн дэлгэр Эхэ ороноймнай хүн зон Ленинскэ комсомолой мүндэлhөөр 60 жэлэй алдарта ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна. Тэрэ тоодо Буряад ороной ажалшад Коммунис партийн үнэн сэхэ халаан болохо залуушуулайнгаа ажабайдалаар, ажал хэрэгүүдээр омогорхожо байнаа мэдүүлнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай колхоз, совхозуудта, фабрика, заводуудта, hуурин тосхонуудта комсомолшууд ажалай, партийн, комсомолой ветерануудтай олон тоото уулзалгануудые үнэргэжэ байна.

Октябрийн 24. Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей. Тэрэ үдэр музейн үргэн hаруул залууд соо ВЛКСМ-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан уран зурагай выставкэ нээгдэбэ. Выставкэдэ буряад уран зураашадай зурагууд, алташа болон мүнгэшэ дархашуулсэй бүтээлнүүд табигданхай.

Тус выставкые ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь В. Ц. Булдаев нээhэн байна. Удаань уран зураша К. А. Дульбеевтэ үгэ үгтэбэ. Бэлигтэй уран зураша тус выставкэдэ табигдаhан бүтээлнүүд тухай сугларагшадта тобшохоноор хөөрэжэ үгөө.

— Энэ выставкэ дээрэ хэдэн үеын уран зураашадай бүтээлнүүд табигданхай. Залуу уран зураашадай холбооной бүлэг залуушуул Байгал-Амарай түмэр зам дагуй барилгашадта ошожо, тэндэhээ hонирхолтой зурагуудые асараа. Тэдэниинь энэ выставкэ дээрэ харахат. ВЛКСМ-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада болоhон Бүхэсоюзна выставкэдэ манай залуу уран зураашад Алла Цыбикова, Александр Антипкин гэгшэд хабаадаа. Мүн Алла Цыбиковагай Буряадай комсомолой лауреат болоhондонь баяртайбди, — гэжэ К. А. Дульбеев хэлэбэ.

Удаань Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн директор Софья Николаевна Мунгалова үгэ абажа, Буряадай комсомолшуудые hайндэрөөрнь амаршалаад, выставкэ харахыень уриба.

Выставкэ нээлгэ дээрэ айхабтар олон хүн сугларае. Тэдэнэй дунда Буряадай комсомолой ветерануд, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой хүтэлбэрилэгшэд, эдэбхитэд харагдана. Выставкэдэ табигдаhан зурагууд Эхэ ороноймнай 61 жэлэй туршада туйлаhан гайхамшагта амжалта, илалтануудые эли тодоор харуулна. РСФСР-эй габьяата уран зураша Д-Н. Дугаровай, РСФСР-эй арадай уран зураша А. М. Тиминэй, Советскэ Союзай Герой, уран зураша Г. Н. Москалевой бүтээлнүүдэй урда харагшад удаан тогтожо, анхаралтайгаар шэртэн харанад.

К. А. Дульбеевэй комсомол хүбүүнэй портрет, Зэдын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Т. Дашижаповагай портрет, Э. Э. Аюшеевэй «Северомуйск тосхон», М. З. Оленниковэй «Шэнэ хүүргэ», «Бэшүүрэй полинууд», А. Р. Бритовагай «Ольга Коротковагай портрет», И. Х. Алтаевай «Бүхы хүсээ — БАМда» гэhэн зурагууд харагшадта илангаяа hайшаагдаа.

Тус выставкэдэ хамта дээрээ 90 гаран хүдэлмэри табигданхай. Залуу уран зураашадай бүтээлнүүд тухай хэдэн үгэ хэлэнгүй гарахын аргагүй. Тэдэнэй зурагууд дээрэ Буряад ороноймнай залуушуулай ажабайдал, ажал хэрэгүүд зураглагданхай. А. Цыбиковагай «Гоуджекит. Апрелиин 2», А. Антипкинай «Намар», «Хуhад», В. Панасюгай «Лимонууд», В. Пономаренкын «Хүдөөдэ», «Портрет» гэhэн зурагууд сугларагшадта hайшаагдаа.

Д. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1). Музейн директор С. Н. Мунгалова харагшадта выставкэ тухай хөөрэнэ. 2) Комсомолой ветеран выставкэ дээрэ.

Ц. ЦЫБИКОВЭЙ фото.

БЭЛЭДХЭЛ ЯБУУЛНА

Постышевой нэрэмжэтэ пионернүүдэй байшан хүдэлжэ эхилhээр үнинэй. Улаан-Үдын олонхи hургуулинуудай hурагшад тус байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн кружогуудай хүдэлмэреэр hонирхожо, ажалда, хүгжэмдэ дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэнэ. Кружогуудые тусхай мэргэжэлтэйшүүл хүтэлбэрилдэг юм.

Тус байшангайхид мүнөө үедэ Ленинскэ комсомолой 60 жэлэй ойдо зорюулжа, ажалаа бүри эдэбхижүүлээ. Жэшээлхэдэ, В. Г. Степановагай хүтэлбэрилдэг элдэб янзын нааданхай бүтээдэг кружогойхид тусхай выставкэдэ бэлэдхэл ябуулжа байна.

— Анхан гансал зөөлэн нааданхай хэдэг hаа, hүнөө үедэ модо хюрөөдэжэ, hиилэжэ нааданхайнуудые бүтээнэбди, —гэжэ Валентина Григорьевна Степанова хөөрөө hэн.

Эдир авиамоделистнүүдэй кружогто (хүтэлбэрилэгшэнь А. А. Михеев) үхибүүд hонирхолтой экспонадуудые зохёон бүтээжэ hурана. Тэдэнэй гараар хэгдэhэн бүтээлнүүд техническэ ухаалан зохёолгын республиканска выставкэдэ нэгэнтэ бэшэ hайшаагдаhан. Кружогой хүдэлмэридэ хабаадалсагшадай олонхинь лётчик болохо хүсэлэнтэй.

Интернациональна хани Постышевой нэрэмжэтэ ороной ажалшадай клубай гэшүүд Болгариин, ГДР-эй ба бусадшье үрэнүүдэй пионернүүдтэй бэшэгээр харилсаа холбоо байгууланхай. Мүн союзна ба автономито республикануудай эдиршүүлтэй hониноо хубаалдадаг. Политическэ дуунай конкурс, плакадуудай, уран зурагай выставкэнүүд тус клубай гэшүүдэй үүсхэлээр үнэгэрэгдөө. Олон республикануудай ажабайдал тухай хөөрэhэн материалнууд суглуулагдаа юм. Хүршэ Монгол ороной социально-экономическа хүгжэлтэ тухай тусхай стендhээ ойлгожо абамаар. Монгол арадай вождь Сүхэ-Баатарай дурэ зураг, монголнуудай хубсаhа хунарай зүйл хаража hонирхомоор.

Үхибүүдэй сүлөө сагаа бүри hонирхолтойгоор үнэргэхын, мэдэсэсэ үргэдхэхынь тула мүнөө жэл тусхай кинолекторн хүдэлмэреэ эхилhэн байна. Ондо ондоо гүрэнүүдээр аяншалжа ерэhэн хүнүүдтэй уулзалганууд эмхидхэгдэдэг болонхой. Гадна hонирхолтой фильм хаража, удхаарнь халуун хөөрэлдөөн үнэгэрэгдэдэг. Хорёод онуудай комсомолшуудтай, пионернүүдтэй hурагшад hая уулзаа.

«Дүлэн» гэhэн у... гай студиин хүдэлмэ... хүн хабаадалсана. Т... жогые Л. И. Однинцо... бэрилжэ, эдиршүүлэ... hайханда дуратайгаа... жүүлдэг юм. Круж... шүүд выставкэнүүдэ... мэриндэ хабаадалсажа... бүтээлнүүдэйнгээ т... налнуудта хүртэдэг. ... юзна пионерскэ ... ошохо путевкоор ш... даг. Мүнөө эдиршү... лэйнгээ бүтээлнүүдые ... хото эльгээhэн байна.

Гадна эндэ гимна... бэеэ hорихо дура... олоор ерэдэг. Вокальн... жогойхид алдарта ... лой hайндэртэ мүн л... бэлэдхэл ябуулна.

Ф. СТЕПАН...

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

АМЖАЛТА ДОБТОЛГОhОО ЭХИТЭЙ

Студентнэрэй дунда боксоор Россин түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр 70 гаран хүн рингдэ гаража, арга хабаяа туршаhан, мэргэжэл шадабаряа харуулhан байгаа.

Спортын мастерта кандидат В. Буянтуев (Хабаровск) яhала дүй дүршэлтэй, нааданай гоё hайхан арга дүрэтэй боксер боложо ябаhанаа гэршэлбэ. Тэрэ добтолжо ороходоо, хамгаалалта хэхэзшье мартанагүй. Советскэ Союзай Герой К. Коротковой дурасхаалда зорюулагдаhан бүхэсоюзна мүрысөөнэй шанда хүртэгшэ В. Буянтуев хүнгэн шэгнүүртэ А. Фахрутдиновые (Иваново) илаhан байха юм.

Удаань мүн лэ нютагаймнай хубүүн, Шэтын мединститутда hурадаг Антон Укоев ринг дээрэ гаража тулалдахадаа, арhан бэлэйн шадабарида hуража ябаhанаа харуулба. Манай Сергей Укоевой аха—Антон гартаа шандааhа шангатай, онобшотой мэргэн сохилтотой байна. Тэрэ 112 дахин рингдэ гараhан. Энэ үдэр А. Чияновые (Тюмень) диилэжэ, 99-дэхи илалтаяа туйлаа.

Тус шэгнүүртэ үшөө хэдэн бэлигтэй бэрхэ боксернууд бии. А. Сундырцев (Омск) тухай онсо гоготожо хэлэлтэй. Спортын мастерта кандидат илалта туйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй. Тэрэ hалгайбша, гэбэшье хоёр гараараа жэгдэ hайнаар «хүдэлнэ», ходоодоо добтолно. Тиигэжэ С. Ефимов (Московско область), спортын мастер О. Клименко (Красноярск) гэгшэдые залуу боксёр яаха аргагүй булижа гараhан байха юм.

Уржадэр манай спортсменүүд Ц. Бальжинимаев, В. Иванов, Э. Банзаров, А. Денисов, Н. Сивец гэгшэд эдэбхитэй hайнаар наадажа, мүрысөөнэй ээлжээтэ шатада гараба. Валерий Иванов Хабаровскын бэрхэ боксер А. Гагаркинтай уулзахадаа, жэгдэ hайнаар добтолно, хамгаалалта хэнэ. Валерий нүгөөдэhөө халта уридладаг байба. Хүндэ шэгнүүртэй Николай Сивец Воронеж хотын спортын мастерта кандидат А. Пешковтой уулзаа. Хоёрдохи раундда манай боксерой баруун гараараа хэдэ дахин шангаар бүулгажархихада, нүгөөдынь секундант полотенци хаяжа, илагдаhанаа мэдэрхэ ушартай болобо.

Тиихэдэ манай республикаhаа нэгэдэхи разрядтайшуул А. Шатаев, В. Артюков, А. Балтуков, Н. Дагбаев, А. Нимаев гэгшэд эдэбхигүй hулаар туладажа, шүүгдэшэhэн байха юм. Эдэнэр хүсөөр тулюуршаг, дүршэл багатай байна. Ушар иимэhээ тэдэ дутуу дундаяа усадхажа, саашадаа улам эршэмтэйгээр hорилго бэлэдхэл хэхэ ёhотой гэжэ hанагдана. Зүгөөр Бимба Максимовай булигдаашье hаань, иигэжэ хэлэхын аргагүй. Тэрэ зоримгойгоор наадажа, гурбадахи раундда халта эсээд, эдэбхиеэ hуларуулан, Хабаровскын бэрхэ спортсмен Николай Беркодо булигдаа. Теэд яахаб даа, тэнсүү шанга тэмсэлдэ нютагаймнай хубүүн hайн талаяа харуулжа, суглараагшадай магтаал, hайшаалда хүртөө бшуу.

Шүүгдэжэ ябабашье, зоригоо мохонгүй, хэрэгтэй сагта бүхы хүсэеэ зангидажа тулалдаха гээшэ ямаршье спортсмендэ шухала хэрэгтэй шэнжэ шанар мүн. Н. Новоселов, А. Домнин (хоюулан Пермьhээ), И. Геращенко (Омск) болон бусад булигдажа ябабашье, бэеэ гартаа абажа, илалта туйлаhан байна.

Алексей Засухинай нэрэ мэдэхэгүй хүн манай орон дотор боксдо дуратайшуулай дунда хомор байха. Тэрэ 1961 ондо СССР-эй чемпион болоhон, Белградта үнэгэрэгдэhэн Европын чемпионадта мүнгэн медаляар шагнагдаhан намтартай. СССР-эй спортын хүндэтэ мастер А. Ф. Засухин (Свердловск) мүрысөөнэй судья боложо өрэнхэй. Александр Федосеевичтэй уулзахадамнай, иигэжэ хөөрэбэ.

—Буряад орон боксын баян уг заншалтай гэжэ үнинэй hайн мэдэхэб. Эндэhээ бэлигтэй бэрхэ олон боксернууд ургажа гаранхай. Бүри үхибүүн ябахадаа, 1954 ондо, эдиршүүлэй дунда Пермь хотодо үнэргэрэгдэhэн РСФСР-эй мүрысөөндэ танай бэлигтэй бэрхэ спортсмен Бадма Жигмитовтэй түрүүшынхээ уулзажа тулалдаа hэм...

— Юрэдөөл, энэ мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдээ гээд тэмдэглэлтэй. Аэропортдо бууха-hаа эхилээд, гостиницада орожо түбхинэтэркай Буряадай спортын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргаhан байна. Энэнь танай республикада боксые ехэ хүндэлдэг, тэрээндэ дуратай байhыень элирхэйлэн гэршэлнэ. Саашадаашье ехэ амжалта туйлахыень Буряадай боксернуудта хүсэнэб, —гээд тэрэ хөөрөөгөө дүүргэб.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Эрэшүүлэй дунда шатараар республикын түрүү эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдын шатарай клуб боложо дүүрэбэ. Эндэ «Баргажанай үнэн» газетын ... цин хүдэлмэрилэгшэ спортын мастерта кандидат ... лай Галданов hайнаар наадажа, эрхим гурбанай тоо... бо. Үннинэй бэрхэ шатаршан 11 нааданда илаhан, 4 ... гада шүүгдэhэн байха юм. Тиигэжэ тэрэ гоё hайн... зэгы удхатай хэдэн парти наадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Галданов.

М. СУТУРИНАЙ ф...

hүүлшын наадан

ФУТБО...

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ байгша оной hүүлшын наада харахаяа ерэгшэд тиимэшье олон байбагүй. Юуб гэхэдэ, газаамнай хүйтэржэ, дулаагаар хубсалаагүй хунэй срэн минутын туршада hуухань гайтай ха юм. Манай футболистнууд нааданай эхилэн сасуу hайн добтолго эмхидхэжэ оробо. Эндэ илангаяа Валерий Михнов, Сергей Тутаев. Виктор Пугач гэгшэд халтируухай талмай дээрэ хурдан түргэнөөр гүйлдэжэ ябаад, шадамар бэрхээр наадана.

Хоёр командын футболистнууд нааданай түрүүшын хахадта тоо нээгэшьегүй hаа, яhала hайн наада харуулжа шадаа. Хоёрдохи хахадай эхилхэдэ манай командада Юрий Самсонов нүхэрөө hэлгэн нааданда ороходоо, хамгаалга добтолго бүри hайн болголсобо.

Нааданай эхилhээр минутын ябажа байха... гей Кокорин тоо нэ... диондо сугларагшада... шье баясуулба. С... наадан улам эршэтэй б... айлшадай футбо... шүүгдэнгүй гараха ... гаргана. Хэнэйшье ... Ангарск хотын футбо... байгша ондо хэ... хиhээ шадамар бэрэ... дажа ябана. Эдэнэр ... мүрысөөнэй таблица... дахи hуури эзэлнэ. ... айлшаар ерэхынгээ ... эдэнэр Благовещенск... та» 1 : 0 тоотойгоор ... hэн юм.

Өөрынгөө стадион... hүүлшынгээ наада ... Улаан-Үдын «Локомо... манда айлшадаа 1 : 0 ... гоор шүүжэ, хабарм... эдэнэртээ 1 : 0 ... шүүгдэhэн харюуга... шадаба. Энээгээр бай... наадан дүүрэжэ, «Ло... команда хоёр очко ... бэшүүлбэ.

Манай ...

ТОБШОХОНООР

ШАТАР. Ээлжээтэ ехэ мүрысөөн октябриин 25-да Аргентинын нинслэл хотодо эхилбэ. Бүхэдэлхэйн олимпиада баярай оршон байдалда нээгдээ. Эрэшүүлэй 73, эхэнэрнүүдэй 33 команда хабаадана. Дэлхэйн экс-чемпионууд Борис Спасский, Тигран Петросян, ороной чемпион Борис Гулько, Лев Полугаевский, Рафаэль Ваганян, Олег Романишин гэгшэд СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороно.

Совет эхэнэрнүүд нимэ мүрысөөндэ 6 дахин хабаадахадаа, бултандань илажа гараhан намтартай. Дэлхэйн чемпионка Майя Чибурданидзе, дэлхэйн экс-чемпионка Нона Гаприндашвили, гроссмейстернүүд Нана Александрия, Елена Ахмыловская гэгшэд мүнөө эхэнэрнүүдэймнай суглуулагдамал командада ороно. Мүрысөөн швейцарска гуримаар үнэргэгдэжэ, ноябриин 12-то дүүрэхэ юм.

ХАРА hАНААТА БОДОЛОЙ ДИИЛДЭЛГЭ

Багиодо болоhон шатарай мүрысөөндэ дэлхэйн чемпион Анатолий Карповай туйлаhан илалтые хариин хэблэл үргэнөөр тайлбарилна.

Дэлхэйн чемпионой нэрэ эзргын түлөө тэмсэлдэ Анатолий Карповай туйлаhан илалтые совет шатарай hургуулиин гайхамшагта илалта мүн гэжэ Кубын хэблэл сэгнэбэ. «Багиодо болоhон хүшэр хүндэ мүрысөөндэ совет шатаршан өөрынгөө наададаг маяг зан эли тодоор харуулаа, — гээд «Гранма» бэшэнэ. — Орёо бэрхэ байдалда ороод байхадаа, тэрэнэй нааданиинь гүн ухаан бодолдо ба юрын лэ бодолгын стратегидэ түшэглэдэг юм».

«Эхэ орондоо урбаад, чемпионой урдаhаа наадагша мүрысөөнэй үедэ Советскэ Союзда эсэргүү хардалга гүрдэлгын ябуулга хэ, ушар удхагүй буруушаалгануудые хэлэ, харюусалгагүй элдэб эсын аашануудые гаргаа, — гэжэ «Хувентуд ребельде» бэшэнэ. —Тиигэжэ совет залуу гроссмейстер тушаа дорожолгын үгэ хэлэхэешье эшэхэеэ болишоод, тэрэ хадаа чемпионой нэрые али болохоор гутааха гэжэ hэдээ».

«Дэлхэйн түрүү hуури эзэлэгын мүрысөөн хадаа энэ шанга тулалдаанhаа толгойгоо дээрэ үргөөд гараhан залуу Карповай ямар ехэ хүндэтэй сэнтэй байhыень эли тодоор харуулаа, — гээд Италиин «Унита» газетэ бэшэнэ. Энэ шанга тулалдаанай үедэ тэрээндэ нэтэтэшье бэшэ занлтын гаии гаи болоо. Багиодо болоhон мүрысөөнэй hүүлшын үдэрнүүдтэ чемпиондо эсэргүү ухаан сэдьхэлэй хатуу шанга дайн хэгдээ. Энэ дайн тарагтай «суута» аяга тушаа хэгдэhэн аашаhаа эхилээд, тэрэнэй амархадань hаалта хэхын тулада Карповай байhан гостиницын хажуудахи үйлсэдэ эмхидхэгдэhэн шаг шууяан хүрэтэр үргэлжэлөө ха юм».

«Энэ хадаа эгээл үни удаан үргэлжэлhэн, үйлэ хэрэгүүдээр баян ба хатуу шанга мүрысөөн байгаа, — гээд Италиин томо газетэнүүдэй нэгэн «Коррьере делла сера» бэшэнэ. — Оршон байдал яаха аргагүй хатуу шанга байгаа, теэд гол шухала зүйлынь юуб гэхэдэ, шатарай хюлгын саана hууhан Корчной шүүгдэ бшуу».

Дэлхэйн эгээл бэрхэ шатаршанай нэрэ зүүжэ ябахын түлөө тэмсэлдэ уршагта байдалай үзэгдөөшье hаань, совет гроссмейстер Анатолий Карпов тон бэрхэтэй хүшэр үедэ бэеэ зэhэжэ, илалта туйлаха дура зоригтой, эрид шиидэнги байhанаа харуулаа, — гэжэ Братиславын «Смена» газетын шэнжэлэгшэ бэшэнэ. — Совет шатарай hургуулиин алдарта ёhо заншал эрхимээр үргэлжэлүүлэгшэ байhанаа Анатолий батадхан гэршэлээ. Шиидэхэы 32-дохи уулзалгада тэрэнэй нааданиинь шатарай стратегиин учебнигуудтэ орохо байhаниинь дамжаггүй.

«Энэ мүрысөөнэй урда тээ дэлхэйн чемпион болоодшье байхадаа, Карпов хара амяа хараад хэзээдэшье ябаагүй, эдэбхитэй ажал ябуулгаяа болюулаагүй, уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаад лэ ябаа гэжэ тэмдэглэнгүй байхын аргагүй», — гээд шэнжэлэгшэ онсолон тэмдэглэнэ.

Дэлхэйн шатарай хан шэрээдэ hуухын түлөө эмхидхэгдэhэн мүрысөөндэ Анатолий Карповай туйлаhан илалтые тайлбарилха зуураа, Франциин «Либерасьон» газетэ иигэжэ заана: Багиодо болоhон мүрысөөн хадаа шатарша залуушуулые эрхим hайнаар бэлдэдэг совет шатарай hургуулиин хүсэтэй байhанай үшөө нэгэ үнэншэмэ гэршэ мүн болоно.

«Гурба hара үргэлжэлhэн хэсүү шанга тэмсэлэй hүүлээр Карпов нэрэ зэргэеэ хамгаалба», — гэжэ «Фигаро» газетэ гаршаг соогоо тэмдэглэнэ. «Нервын дайн соohоо Анатолий Карпов илалта туйлажа гараба», — гээд «Юманите» бэшэнэ.

«Эгээл хүшэр хүндэ тулалдаан Карповай илалтаар дүүрэбэ», —иимэ гаршаг доро Багиодо болоhон мүрысөөнэй дүүрэhэн тухай Финляндиин «Тиедонантая» газетэ бэшэнэ. Мүрысөөнэй үедэ зохидгүй ябадал гарhанайнь түлөө, мүн энээнтэй дашарамдуулан, хардалга гүрдэлгын ябуулга дэлгэрүүлhэнэйнь түлөө чемпион болохо гэжэ хүсэгшые газетэ гэмнэнэ. «Багиодо үнэрhэн мүрысөөн хадаа Соведүүдтэ харша ябуулгын хэрэгсэл мэтээр шатарые энэ бүхы арбан жэлэй турша соо хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэhэн баруун оронуудай шатарай бүлэгүүдтэ хэшээл болоhой гэжэ найдаха дуран хүрэнэ», — гээд тус газетэ бэшэhэн байна.

Совет гроссмейстерэй илалта — яhалашье гуйлажа шадаhан илалта мүн гэжэ Венгриин газетэнүүд тэмдэглэнэ. Мүрысөөнэй үедэ Карпов доро зүрхэтэй байба, олохон уулзалганууда нааданай ябасые тэрэ өөрынгөө аша туhада хубилгажа шадаа, нервын энэ хатуу шанга тэмсэлhээ тэрэ нэрэтэй түрэтэйгөөр туйлажа гараа, мүрысөөнэй шиидхэхы үенүүдтэ, энээнэй хэрэгтэй болоод байхадань, өөрынгөө наадые тэрэ нилээд шангадхажа шадаа гэжэ «Непшпорт» онсолон тэмдэглэнэ.

Чемпион болохые хүсэгшэ тэмсэлэй түгшүүрилые дабан гаража шадаагүй гэжэ «Мадьяр хирлап» заана. Тиихэгээ хамта тэрэ хадаа шатарай хюлгэнөө ондоо тээгүүр чемпиондо эсэргүү ухаан сэдьхэлэй бузар муухай дай хэдэг байгаа гээд «Мадьяр немзет» гэжэ ондоо газетэ бэшэнэ. Мэдүүлгэнүүд болон буруушаалгануудые хэжэ, тэрэ хүн мүрысөөнэй ахамад судья Л. Шмидые түбэгтэй байдалда нэгэнтэ бэшэ оруулhан байха.

Шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө Багиодо болоhон мүрысөөнэй hүүлшын уулзалга тухай Баруун Германиин газетэнүүд томо гаршагууд доро мэдээсэ. «Дэлхэйн эгээл бэрхэ шатаршанай нэрэ солодо хүртэхые хүсэгшын али бүхы найдабариие А. Карпов hандаргажархёо», — гээд «Рейнише пост» бэшэнэ. «27 наhатай Анатолий Карпов шиидхэхы илалта туйлажа, дэлхэйн чемпион заидаа үлэбэ», — гэжэ «Кельнер штадт-анцайгер» онсолон тэмдэглэнэ.

«Карпов үрдынхидаал мэтэ дэлхэйн чемпионой нэрэ эзргэтээ үлэбэ, манай юртэмсэ дээрэхи эгээл бэрхэ шатаршан мүн», — гэжэ Америкын «Дейли уорлд» газетэ бэшэнэ (ТАСС).

СОЁЛОЙ hОНИН

ЗҮЖЭГҮҮДТЭЭ УРИНАБДИ

Энэ жэлдэ манай ород театр 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхээ байна. Ээлжээтэ сезоноо бидэ ноябриин 4-дэ В. Шишковой «Угрюм-река» гэжэ романай удхаар найруулагдаhан зүжэгөөр нээхэмнай.

Үнгэрэгшэ сезондо манай гастрольнууд 3 hарын туршада үргэлжэлөө hэн. Бидэ республикынгаа олон районуудай, нэрлэбэл, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй. Хяагтын ба бусад районуудай ажалшадта зүжэг наадаяа харуулhан байнабди. Тус районуудай ажалшадтай hонирхолтой уулзалганууд олоор үнгэрэгдөө.

Июль hарын туршада манай гастрольнууд Комсомольск-на-Амуре хотодо үнгэрөө. Тус хоёын хүн зон К. Симоновэй «Так и будет», Ч. Айтматовай «Эхын поли», Ю. Марцинкявичюсай «Миндаугас», Г. Мамлинай «Томоотой хөөрэлдөөн», Т. Габбын «Хрустальный башмачок», Е. Черняк, Е. Гилоди гэгшэдэй найруулан зохёоhон «Эгэшэ Алёнушка, дүү Иванушка» болон бусад зүжэгүүдые хараhан байна.

Шэнэ сезон тухайгаа хэлэхэ болоо hаа, ехэ харюусалгатай байна. Энэ сезондомнай hонирхолтой премьерэнүүд болохо.

Жэшээнь, бидэ И. Калашниковай романаар найруулагдаhан «Аха дүүнэр», Ю. Бондаревой «Эрье», И. Казенинэй «Өөрынгөө харюусалга доро» болон бусад зүжэгүүдые табихабди.

М. БИТЮКОВА.
театрай уран hайханай талые даагша.

КЛУБУУДТА ЭЛЬГЭЭГДЭБЭ

Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын дэргэдэхи республиканска научно-методическа түбэй умэнэhөө hарадаа нэгэ удаа гарадаг «Репертуарай хуудаhанай» ээлжээтэ номер барлагдажа, республикын соёлой байшангууд болон клубуудта туhаламжа болгон эльгээгдэбэ.

Буряад аман зохёолдо, шог зугааде дуратайшуулда зорюулжа, Г. Дашабыловай «Далан худал» гэhэн хүхюун наадатай, шог энеэдэтэй үүүлэл толилогдобо.

«Шэнэ дуунууд» гэhэн заншалта гаршаг доро олон дуунууд толилогдоо. Эндэ бидэ Ц. Галсановай үгэ дээрэ С. Манжигеевэй зохёоhон «Хонхо сэсэг», Г. Чимитовэй үгэ дээрэ Ю. Ирдынеевэй зохёоhон «Гунигдал» гэhэн дуунуудые харанабди. Гадна Г. Чимитов А. Андреев хоёрой зохёоhон «Инагай дуун», Ч. Гуруев, В. Пантаев гэгшэдэй «Нютагай магтаал» гэhэн дуунууд хүгжэмдэ дуратайшуулые hонирхуулаа.

Манай хоор.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-66-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56 23, промышленности и строительства —2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бурят... Н-03730. Заказ № 247. Индекс ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзда» —КПСС-эй Центральна Комитедэй амаршалга. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советдэ, Облсовпрофто, БЛКСМ-эй обкомдо. Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Урда ябагшадай харюусалгатай үүргэ» — П... вай статья. «Амар... үдыл байнабди» — ... чиновэй корреспонде... рэл орон доторнай.

Гурбадахи ... «Буряадай комсомо... хэhээ» — суглуулб... лын ехэ дуун» — ... товай статья. Түбэ ... hонин.

Дүрбэдэхи хуу... «Байгал шадарай... нютаг» — тобшо м... нүүдэй суглуулбари... тын тобшо hонин. Н... тагай hонин. Сонс...

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.35 — Үглөөнэй гимнастика. 8.55 — «Горнистнууд, харюусагты!». 9.25 — Р. Шуман. «2-дохи симфони». 10.05 — «Мальчишки» — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери). 11.10 — Сибирнин Гурэнэй Красноярска хатарай ансамблиин концерт. 11.55 — Забhарлалга. 13.35 — Дамжуулгын программа. 13.40 — ВЛКСМ-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баримтата фильмүүдэй программа. 14.35 — «Москва ба москвагайхид». 15.20 — «Уран зураашад тухай хөөрэлдөөн». 15.50 — «Бүргэдүүд жагсан дабшана». 16.15 — «Комсомольцы, беспокойные сердца» — совет дуунуудай концерт. 16.45 — «Хүн, Газар. Юртэмсэ». 17.30 — Шэнэ hонин. 17.40 — Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Шэнэ hонин. 18.25 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта лагдаhан программа.

«Орбита-2». 19.15 — ность» — уран ... фильм. 20.30 — ... 21.00 — Киногод... 22.30 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГ...

«Орбита-2». 18.15 — ... дээжэ аад, юрэ ... мэн».

Улаан-Үдэ. 19.15 — ... тата фильм. 20.05 — Лученогой дуунуу... фильм-концерт. ... «Дуунтай уулзалга» ... даар дамжуулга). ... «Зүүн Сибирь» — ... нал. 21.35 — «Ма... — манай гэр» ... жуулга.

САГАИ УЛАРИ...

Республика дотор ... шэг байха. Хойто ... та саhан балан ор... рим нютагуудта ... саhан орожо бай... хойноhоо секу... метр хүсэтэйгөөр ... Улаан-Үдэдэ 0—1 ... хүйтэн, хойто ... 2—7 градус хүй... нютагуудта 3 гра... hөө 2 градус д... хоор хүлеэгдэнэ.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.